

„...a jelenleg hatályos ügyrend nem alkalmas az új feladatkörrel megbízott zsinat-közgyűlés munkájának támogatására, továbbá az új testület addig nem tud munkához látni, amíg nem áll rendelkezésre megfelelő ügyrend.”

► Ülésezett a zsinat – 3. oldal

„Ha tehát a szervezőmunkával kapcsolatos vélekedéseket meg akarjuk változtatni, akkor törekedni kell a hozzátartozók alapos tájékoztatására.”

► Ne vidd a szerveidet a mennybe... – 4. oldal

„...a múlt század első felének legfontosabb hazai templomépítései közé tartozik: építészeti munkáinak legalább a fele templomtervezési megbízás volt, és ezek szinte kivétel nélkül evangélikus templomok...”

► Sándy-kiállítás és könyvbemutató – 4. oldal

Választási értesítő ► 2. oldal

Una Sancta ► 3. oldal

Húsvéti tankönyv – ifjúsági melléklet ► 6-7. oldal

Erős Gusztáv udvarán ► 9. oldal

Az otthoni passióáthítat igeliturgiája ► 9. oldal

Embterárs-ajánló ► 11. oldal

SEMPER REFORMANDA

„Hiszen nézd magát az Úr Jézust, a te Királyodat. Neki sincs jó világa, sem dicsősége. Sőt szinte mást sem tesz, mint tűr és tűr – gúnyt, szidalmat, s végül meghal rúttalálal. Egyetlen fegyvere van, mellyel uralkodik – de csak keveseken –, s ez az igazság, vagyis a szent evangéliom. Ezzel adja Szentlelkét a szívekbe, bocsátja meg a bűnt, s ajándékozza az örök élet reménységét. Mindez azonban el van rejtve az igében. Nem látható, meg sem tapintható. Nincs a kezünk ügyében, hanem a reménységben.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztények! (Szabó József fordítása)

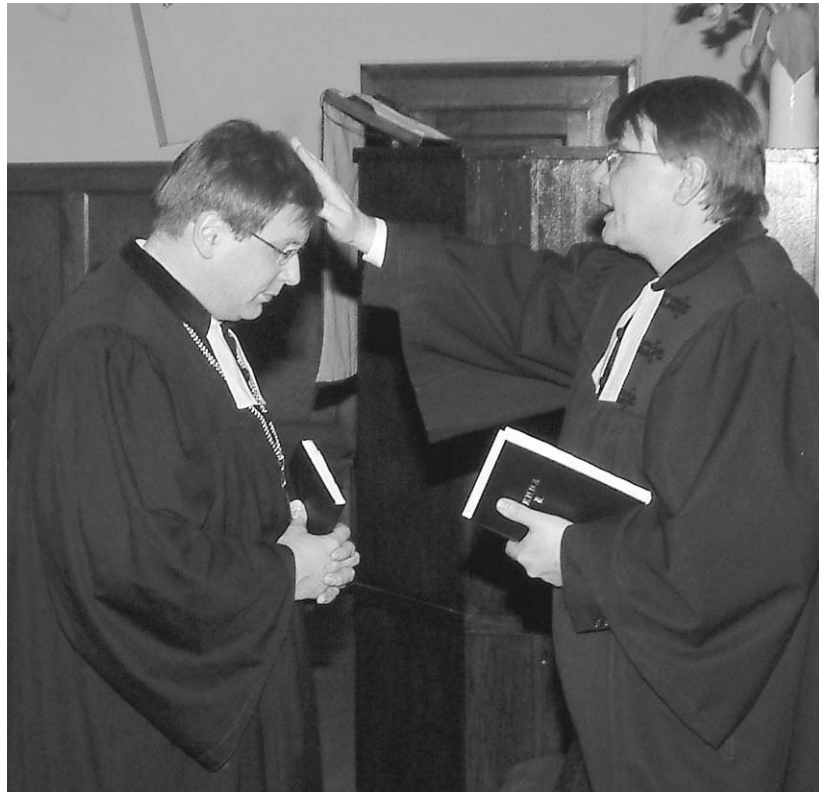

FOTO: BOTTA DÉNES

„Isten hozott Budavár csónakjában! Szállj be közénk!”

Dr. Fabiny Tamás püspök lelkészi szolgálatba iktatása

► **Egyházunk törvényes rendje szerint az északi kerület mindenkor püspöke egyben budavári lelkész is. A március 25-én Miskolcon beiktatott új püspök hivatalosan április 2-án állt lelkészi szolgálatba a Budavári Evangélikus Egyház-köztségben. A bensőséges ünnepi istentisztelet végén a gyülekezet tagjai személyesen is köszönthették új pásztorukat, dr. Fabiny Tamást és családjának tagjait.**

Az iktatást Bence Imre, a Budai Egyházmegye esperese végezte (képközlő), a liturgia szolgálatában Balicza Iván igazgató lelkész és Bencéné Szabó Márta lelkész vett részt. Az istentisztelet igehirdetéseiben és énekeiben egy ősi egyházi szimbólum: a hajó, illetve a textusként felolvasott evangéliumi történet alapjében szereplő csónak – a benne ülő tanítványokkal – kapott főszerepet. És mindenekfelett Jézus Krisztus, aki Ura a történelemnek, a hullámoknak, kis csónakoknak és az egyház hajójának egyaránt.

Bence Imre az Útmutató aznap esti igeverseivel összhangban választotta alapigéjéül a tengeren járó Jézus történetét (Jn 6.19 kk.). Igehirdetésében utalt rá: néhány hónappal ezelőtt mindketten püspökljeltek

voltak dr. Fabiny Tamással. Nem riválisokként álltak egymással szemben, s nem kíméletlen választási csata ért véget ezzel az iktatással – Jézus más rendet hozott övének.

„Krisztus ügyének szolgálatában mi, tanítványok, egy úton járunk” – mutatót rá az esperes, az igéből vett képpel illusztrálva kijelentését: „Egy csónakba szállunk ezen az ünnepen.” A gyülekezet új presbitériuma, felügyelője és az egy hete Miskolcon beiktatott északi püspök az új anyaggyülekezetében együtt száll be a „csónakba”.

Bence Imre két gondolatot hangsúlyozott prédikációjában. Egrésztt kiemelte, hogy a tanítványoknak nincs könnyű útjuk, Krisztus népe benne él a világ bűnnel

terhelt közegében – nem luxushajó utasai vagyunk! Küzdelmeiben, félelmeiben egymásra vannak utalva püspök, lelkészek, hívek: egymást kell imádságban hordozniuk. „Isten hozott Budavár csónakjában! Szállj be közénk!” – fordult a püspökhöz az esperes.

Másodikként azt a bátorítást adta át az igéből Bence Imre, hogy Jézus nem hagyja magára övét. Odalép a mi sötétben, háborgó hullámokon hanykolódó hajónkhoz, és feloldja félelmeinket. Ha távol van Krisztus, kicsinek látjuk, erejét, hatalmát kevésnek érezzük, saját nagyságunk tévedésében élünk. Ám ő közel jön: mert nem a mi nagyságunk a valós, neki kell növekednie – zárta igehirdetését az iktató esperes.

A lelkésziktatás liturgiája, a jelen lévő lelkészek áldása, majd Csorba István karnagy és a budavári Schütz kórus szolgálata után állt a budavári szószékre Fabiny Tamás. Alapigéjéül Róm 8,19-et választotta: „Mert a teremtet világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.”

► Folytatás a 3. oldalon

Kórustalálkozó Nyíregyházán

FOTO: BOTTA DÉNES

Bence Gábor karnagy és a Deák téri gimnázium kórusa

► **A Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működő középiskolák kórusainak országos találkozóját rendezték meg az elmúlt hét végén Nyíregyházán. A Luther Márton Kollégium, illetve a Nyíregyházi Evangélikus Általános Iskola kétévente ad helyet a programnak, melyet az evangélikus gimnáziumok országos találkozója (EGOT) váltakozva kívánna a jövőben is megrendezni. Ezúttal Sopronból, Miskolcra, Békéscsabáról és a fővárosból érkeztek fiatalok. Összesen hét kórus vett részt a találkozón, mintegy százötven taggal.**

► Folytatás az 5. oldalon

„Kétség és ámulat”

► **Imaházunkban március 27-én este, úgy nyolc óra tájban elsötétült a vetítőlámpa, felkapcsoltuk a világitást, és... nem volt kedvünk hazamenni. Pedig a hétfői már a nyolcadik este volt, amelyet Kiskőrösön, az evangélikus imaházban kétszáznyolcvan-háromszáz ember estéről estére együtt töltött. Öt különböző gyülekezet tagjai voltak együtt, kiegészülve azokkal, akiket pusztán a kíváncsiság hozott. A kiskőrösiek már harmadszor vettek részt a ProChrist evangélizációjában, először 2000-ban, majd 2003-ban. Jürgen Werth, a német moderátor azt mondta búcsúzóul: állítsuk be az óráinkat, hogy mindennap 18.10-kor, a közvetítés kezdetekor újra elénekeljük a ProChrist-dalt, együtt 1250 európai helyszíni résztvevővel, Odesszától a Kanári-szigetekig.**

„Kétség és ámulat” – harmincnyolc ezer szórólappal, ezerkét száz plakát hívogatott Magyarországon ötvenhárom helyszínen, a Kárpát-medencében pedig összesen hatvanöt magyar nyelvű településen. A ProChrist hazai szervezése most először nem Budapesten zajlott: a szervezőiroda Kiskőrösre költözött. Így egyszerűbb volt; ma már a kommunikáció modern eszközeivel könnyedén leküzdhetők a távolságok. De szólnak továbbra is a számok: a helyszíneken – melyek között volt templom, művelődési ház, egykori mozi, de egyetemi aula és szabadidőközpont is – összesen százhuszonkilenc gyülekezet és keresztény szervezet gyűrközött neki a műholdas evangélizáció hazai közvetítésének. A határokon túli helyszínekkel együtt összesen negyvenhárom református, harmincöt baptista, huszonöt evangélikus, tizenhárom római katolikus, négy evangélikumi pünkösdi, három görög katolikus gyülekezet és hat más kisház jelentkezett.

Nagy volt a nekibuzdulás Kelet-Magyarországon, ahol egészen kis falvak népe fogott össze egy-egy lelkes gyülekezeti vezető irányításával, hogy megtanulja a műholdas közvetítésben való részvétel fortélyait, és megszervezze az egyes esték helyi programjait, a süteményes vendéglátást... A technikai feladatok koordinálását a kiskőrösi Tóth Sándor vállalta; volt nap, hogy pár óra alatt lemerült a telefonja a sok hívás miatt.

Budapest az idén alulteljesített. A fővárosban bizony az adottságokhoz képest meglepően kevés gyülekezet vállalta a ProChrist megszervezését. Példamutató volt viszont Pécs, ahol nyolc gyülekezet szervezésében hat-hét száz ember hallgatta Ulrich Parzany igehirdetéseit; ehhez az egyetem nagy auláját bérelték ki. Számításaim szerint egyébként a magyar nyelvű helyszíneken minden este kilenc-tízrezen voltunk együtt.

Sajnos nem mindenütt alakultak ilyen jól a dolgok. Ahol nem kérték fel komolyan a technikai lebonolyításra, ott kévsve vagy egyáltalán nem jött létre a műholdas kapcsolat a müncheni olimpiai csarnokkal. De néha a német műszakiak is hibáztak, például amikor vagy tíz percre fölcserélték a szlovák és a magyar szinkronhangot. Néha izgalmában négy tolmácsunk is rosszkor kapcsolta át a mikrofonját, így egy-egy szöveg „elszállt az űrben”.

De az evangélium szólt, és Isten igéje Ulrich Parzany evangélikus lelkész tolmácsolásában negyven percen át sem volt unalmas. Amúgy imponálóak az összeurópai számok is: százhetven ezer és kétszázötven ezer között mozgott az estéknél létszám, összesen pedig másfél millió résztvevője volt a ProChristnek. Ez ugyan kevesebb, mint 2003-ban volt, de a helyszíni beszélgetések száma alapján kijelenthetjük: most sokkal több kereső embertársunk tette meg az első lépéseket a hit útján. Evangélizáció volt ez a javából, mert megszólított, személyes volt, bűnbánatra hívott, és felmutatta Krisztus keresztyént mint a megváltás helyét.

A ProChrist nagy kérdése: mi lesz ezután? Nos, esély van arra, hogy a következő műholdas evangélizáció helyszíne 2008 őszén vagy 2009 tavaszán Budapest legyen! De addig is a ProChrist szervezőbizottsága kiadta Ulrich Parzany Úton Jézus Krisztussal című könyvecskéjét, melynek segítségével egy hathetes bibliai kurzust végezhetnek el, beszélgethetnek végig mindazok, akik Krisztushoz szeretnének tartozni. (Kiskőrösön az első szerdán már együtt is volt egy kis csapat.) Mert a cél: beépülni Jézussal a gyülekezet közösségébe. S a szervezőnek ad az Úr annyi örömet, amennyi mindig továbbblendit a következő nagy feladat felé. Ilyen örömet jelentettek például egy kiskőrösi óvónőnek a biztató szavai és vallomása. (A levelet a 8. oldalon közöljük – A Szerk.)

■ LUPTÁK GYÖRGY

Egyházvezetők nyilatkozata

Az Országgyűlés elfogadta a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló törvényt és a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló törvény módosítását. Egyházaink még a törvény előkészítése során jelezték a törvényalkotónak, hogy ezek több ponton is diszkriminatívak, alkotmányellenesek, és korlátozzák az egyházak és egyházi intézmények működését. Mindezek ellenére került sor a törvény elfogadására.

Miként azt korábban előre jeleztük, egyházaink az alkotmányossági sérelmek miatt jogorvoslást kérnek. Ezért a mai napon elküldtük beadványunkat a Magyar Köztársaság Alkotmánybíróságához, amelyben kérjük, hogy az Alkotmánybíróság kötelezze az Országgyűlést arra, hogy az alkotmányos jogokat sértő rendelkezések helyett olyan új szabályokat alkosson, melyek az egyházak által fenntartott, vallásilag elkötelezett intézmények alapítását, működtetését és választását ténylegesen lehetővé teszik, vagyis a hasonló feladatokat ellátó állami vagy önkormányzati intézményekkel azonos finanszírozásban részesítik őket.

Bízunk benne, hogy az Alkotmánybíróság a kérdést megfelelően tisztázza fogja. Budapest, 2006. április 3.

DR. ERDŐ PÉTER bíboros, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke
DR. BÖLCSKEI GUSZTÁV püspök, a Magyarországi Református Egyház lelkészi elnöke
ITTZÉS JÁNOS elnök-püspök, Magyarországi Evangélikus Egyház

É L Ő V Í Z

Választási értesítő

Ismerősöm meséli árnyalatnyi szomorúsággal a hangjában: elfeledtek róla. Az történt ugyanis, hogy nem kapta meg névre szóló, úgynevezett „választási értesítőt”, azt a kis cédulát, amely tanúsítja, hogy ilyen és ilyen számon fölvettek a választók névjegyzékébe. Nem érti a dolgot, hiszen neve, lakcíme nem változott, minden adata évtizedek óta ugyanaz. Valószínűleg egy számítógépes hiba, valamiféle adminisztratív tévedés következtében hagyták ki őt, vagy törölték a korábbi listából. Apróság – mondhatjuk –, amely némi utánajárással könnyen orvosolható, ám ő mégis így fogalmaz: „Megfeledektem rólam. Én már nem is számítok.”

Bizony, fájdalmas dolog, ha az élet bármely területén úgy érezzük: megfeledkeztek rólunk, nem számítanak ránk. Egy születésnap, amelyen senki sem köszönt fel. Egy munkatársi megbeszélés, amelyről elfelejtettek értesíteni. Egy baráti társaság bulija, ahová egyszer csak már nem kapunk meghívót. Vagy egy el nem küldött választási értesítő – és még folytathatnánk a sort. Az élet velejárója, hangozhat a nem túl hatásos vigasz: az ember már csak ilyen, sokszor figyelmen kívül, tapintatlan, feledékeny, önző... És az államhatalom, a hivatalok, a nagy arctalan gépezet számára sem vagyunk többek, mint csupán egy sorszám alatt nyilvántartott egyed, egy adathalmaz része, aki egyszerre van is, meg nincs is.

Hogy számítnak-e egyáltalán valahol, valakinek, úgy igazán, önzés, nyilvántartási kötelezettség nélkül? *Ézsaiás próféta könyvéből* olvassuk a választ: „Ha mások megfeledkeznek is, én nem feledkezem meg rólad!” (49,15b)

Annak szól ez az ige, aki átélte már – akár csak egyszer is – az elhagyatottság, a magány érzését. Aki vágyott már erős támaszra, mély szeretetre, megtartó hitre. Aki elfeledkezett már embertársairól, és ezzel fájdalmat okozott másnak – vagy akiről társai felejtettek el...

Isten szeretetében, gondviselő figyelmében „tegnap, ma és mindörökké” benne vagyunk. Hogy is felejtene el teremtényét, akit formált, akit étellel ajándékozott meg, s akinek üdvösségéért Fiát is odaadta? Testé lett az Isten azért, hogy soha ember többé ne mondhasa: én nem számítok, elfelejtkeztek rólam. Drágák és értékesek vagyunk számára. A bűnös, a lázadó, a hűtlen, az elfutni akaró, a gyenge: ott van Isten tenyerén, aki azt akarja, hogy éljünk, nem pedig azt, hogy elveszünk. Igéjében személyesen szólít meg bennünket, imádságunkat atyaián hallgatja, bõjti istenkeresésünket, nagy-pénteki gyászunkat, húsvéti örömlőnk megáldja, ha bizalommal indulunk felé. „...én vagyok az Úr, aki téged néven szólított...” – adja át az üzenetet, a névre szólót a próféta (45,3), hogy „ha mások megfeledkeznek is rólad” – mert mindig lesz ilyen –, akkor is biztosan tudhassuk: „...én nem feledkezem meg rólad!” Nem kell hát dacból, keserűségből falat húzni magunk köré, mert a másiktól „biztonságosan elrejtő fal” lebontott, s mi, számon tartottak, Isten emlékezetében tartottak, egymást is kell, hogy befogadjuk.

A személyes, névre szóló „választási értesítő” átvételére itt van most a lehetőség. Egy választásról szól, amely döntő egész további életünkre nézve. Egy értesítő, amely a legfontosabb tudnivalót tartalmazza. Atyánk készítette el nekünk, prófétája szava által igévé formálta, s benne arról tudósít: érdemtelenül bár, de Isten kiválasztott, megváltott, gyermekeivé fogadott bennünket.

■ K. D.

BŐJT HATODIK VASÁRNAPJA (PALMARUM) – Ézs 50,1–9a

Felülmúlt prófécia

A VASÁRNAP IGÉJE

Virágvasárnap. Már a szónak is tavaszi hangulata és illata van. Rügyfakadás, amelyből pont egy hét múlva az ünnep virága lesz. Kishúsvét. Jézus bevonul Jeruzsálembe, számárhát, pálmaágak, hozsánna.

A gyülekezet ma az imént felvázolt kishúsvét hangulatában várja az igét és az ige hirdetését. És elhangzik a textus: *Ézsaiás 50,1–9a*. Az a bizonyos „a” már önmagában gyanús. Jelzi, hogy a levágott folytatás – a „b” – nem kívánatos. Biztosan fenyegetés van benne, bosszú vagy átok. Nem keresztényi, nem is krisztusi. Marad az „a”, amely vállalható. De ez sem segít. Az ige így is borzasztó. Elborzasztó. A felolvasott szakaszról csak bizonyos darva, fület, lelket sértő szavak jutnak el a gyülekezethez. Kétszer is elhangzik a magyar nyelvben különösen is bántó „anyátokat” kifejezés. A pálmaágakból egy pillanat alatt döglött halak lesznek, a tavasz illatát rothadásuk buza üzi el. Gyalázkodás és köpködés, emberi vonások helyett kovakó arc, a „ki mer perbe szállni velem?” kérdés mögött valami rideg, kemény öntudat. Kishúsvétnek vége. Mielőtt még elkezdődött volna. Lefagynak a rügyek.

Értem én, hogy a kijelölt szakasz néhány mondata (5–6. vers) alkalmasnak látszik arra, hogy összefüggésbe hozzuk Jézus szenvedésével. De ez csak a látszat. Mert csak külsőségeiben van hasonlóság a két szenvedés között. Lent a mélyben

azonban, a látszatra azonos szenvedés mögött, a két emberi bensőben, az Úr szolgájának szívében és a názareti Jézus szívében – amennyire az evangéliumok bepillantást engednek oda – egészen más érzéseket, indulatot és motivációt találunk.

Az Úr szolgája *Ézsaiás*nál a fanatikus hívőt, a vallási fundamentalistát állítja elé. Saját győzelmének és ellenségei bűnhődésének biztos tudatából táplálkozik a szenvedés elviseléséhez szükséges ereje. Jelenlegi szenvedésére mint nemsokára bekövetkező diadalának szükséges előjátékára tekint. Ettől magabiztos és büszke. Próbáljuk csak a 8. és 9. versben elhangzó szavait a nagytanács, majd Heródes és végül Pilátus előtt álló Jézus szájába adni. Nem lehet. Mert Jézus szenvedése más. Belülről más. Nem saját győzelmének és ellenségei bűnhődésének biztos tudata hatja át, hanem a meggyőződés melletti végsőkig – a keresztig – elmenő kitartás. Az Úr szolgájának szenvedése „könnyű” szenvedés, mert saját oldalán, maga mellett tudja az Istent. Jézusé igazi, nehéz szenvedés, mert része az Istentől való elhagyatottság érzése is. („Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el?” – Zsolt 22,2) Jézus nem büszke és magabiztos, csak elszánt. A passió gyötrelmes fordulatai között megőrzött nyugalma ebből az elszántságból táplálkozik. Az Úr szolgája – mint minden fanatikus – gyűlöli ellenségeit, akik (sze-

rinte) Istennek is ellenségei. Jézusban nincs gyűlölet. Kínzóira úgy tekint, mint akik nem tudják, hogy mit cselekszenek. Az Úr szolgája – a próféciaiban – fenyegeti őket. Jézus imádkozik értük.

A názareti életét különös keretbe foglalják a mellette megjelenő fanatikus, erőszakos alakok. Az elején a fejszével és szórólappal hadonászó Keresztelő árnyékából kellett kibújnia, a végén pedig a gyilkos Barabbás mellett szorult háttérbe. Igen, a nyugodt elszántság, a csendes kitartás, a békés állhatatosság, amely a názareti Jézusnak olyannyira sajátja volt, már kezdettől fogva és azóta is újra meg újra kevésnek tűnik a számunkra. Vajon miért? Talán azért, mert abba a tévedésbe estünk, hogy Isten ügyét és az ő érdekeit mi vagyunk hivatottak képviselni ebben a világban? Talán azért, mert Isten gyermekeinek szerezni szerepéből Isten rendőreivé léptetjük elő magunkat?

Ha a keresztény hitnek, a keresztény embernek nem elég a jézusi nyugodt elszántság, csendes kitartás, békés állhatatosság, akkor óhatatlanul a fanatizmus felé vezető útra lép. A fanatikus lát-

szólag hisz Istenben. Valójában nem, mert akkor rá tudná bízni magát és a történeket. Mintha korunk egyre zsugorodó kereszténységén a fanatizmus egyre több tünete lenne megfigyelhető. Mert megijedtünk. Mi lesz velünk és Isten ügyével, ha ez így megy tovább? Ki fog hinni benne? Ki fogja hirdetni igéjét? Meddig lesznek még gyülekezetek? Ezek a kérdések tényekre és realitásokra alapulnak, és mindennel számolnak, csak Istennek nem. Az igazi, valódi hit ismertetője a minden körülmények között megélt és képviselt nyugodt elszántság, csendes kitartás, békés állhatatosság. Mert számol Istennek. Csak lát szólag gyenge. Valójában ehhez kell igazán erő.

Úgy áll egymás mellett a mai vasárnapon *Ézsaiás* prófécijából az Úr szolgája és az evangéliumból az *Emberfia*, ahogy egykor állt Pilátus tornácán Jézus és Barabbás. Álljanak egymás mellett azért, hogy láthatóvá válják a különbség. Ne tegyük közük egyenlőségjelet. Épp ellenkezőleg. Csodálkozunk rá, és örülünk annak, hogy miként múlja felül a Messiás a vele kapcsolatos elképzeléseinket, közöttük a róla szóló próféciait.

■ NÉMETH ZOLTÁN

Imádkozunk! Kérlek, Uram, a nyugodt elszántságra, a csendes kitartásra, a békés állhatatosságra tégy képessé engem! Ámen.

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Imádkozunk! Úr Jézus Krisztus! Te a békeség Királyaként vonultál be a szent városba. Nem tértél ki a szenvedés elől, hanem engedelmes voltál a keresztaláig. Hozzad fordulunk kéréseinkkel.

[Lektor:] Könyörgünk egyházadért. Segítsd meg, hogy keresztet titkát szóval és tettel hirdesse, és ne térjen ki a szenvedés elől, amelyet akaratódból kell elviselnie! Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk a népek vezetőiért. Add, hogy benned fölismerjék az urak Urát, és neki engedelmeskedve igazságon nyugovó békét teremtsenek! Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk mindazokért, akik a hitükért és az igazságért szenvednek. Add, hogy akik testükben a te szenvedésedet hordozzák, azokon életed is nyilvánvalóvá legyen! Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk azokért, akik az igazságszolgáltatás felelősségét hordozzák. Add, hogy a kísértések ellenálljanak, és ítéletük az emberek jó együttélését szolgálja! Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk a nélkülözőkért és a testi-lelki keresztet hordozókért. Őrizd meg őket a kétségbeesés-

től, és add, hogy keresztet titkából naponta erőt merítsenek! Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Magunkért is könyörgünk, hogy semmi se térítsen el az Élet útjáról, amely szenvedésen és halálon át vezet hozzád. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Úr Jézus Krisztus! Egykor hangos ujjongással köszöntöttek az emberek. Kérünk, minket is segíts, hogy sose szűnjünk meg néped Királyaként és Megváltójaként dicsőíteni, aki az Atyával és a Szentlélekkel él és uralkodik mindörökkön-örökké.

[Gyülekezet:] Ámen.

VEGYÜK KÉZBE A LITURGIKUS KÖNYVET 12.

A bevonulás

► **Még a Liturgikus sarok virágvasárnapi részében is merésznek tűnik, hogy a jeruzsálemi bevonulás kapcsán a szolgálattevők templomi bevonulásáról beszéljünk. A merészség azonban megalapozott, hiszen ismét olyan jelképről van szó, amelyet jól kell értenünk és meg kell magyaráznunk.**

Egyre több olyan gyülekezettről hallok, ahol a lelkész(ek) és a szolgálattevők nemcsak nagyünnepken, hanem „átlagos vasárnapiokon” is *bevonulnak* a templomba az istentisztelet elején. Nemcsak úgy titkon bejönnek, nem csupán oldalról, a sekrestyéből, a lehető legrövidebb úton jutnak el a papi padba, hanem bevonulnak.

Ünnepi alkalmakon, püspökiktatáson, lelkésszentelésen vagy -iktatáson, konfirmáció alkalmával ez természetesen tünik. Ugyanakkor egy átlagos vasárnapi istentiszteleten lehet, hogy túlzásnak, netán a kereszténységhez vagy éppen evangélikusságunkhoz nem méltó, túlzott látványosságnak, esetleg megüresedésre hajlamos külsőségek érzékelésére. Miért a ceremónia, miért kell a gyülekezetnek felállnia, miért kell a lelkésznek ilyen megkülönböztetett tiszteletet adni?

Bizonyára tényleges a veszély, hogy mindez formalitássá válik. De ez a veszély templomi ünneplésünk minden kis részletével kapcsolatban fennáll. (És minden mély tartalommal végzett szertartás esetén el is kerülhet!)

Mit jelent a bevonulás? Elsősorban a jó rendet: méltósággal, tisztességgel, a nagy találkozásra készülve, emelkedett hangulatban, rendezett sorban érkeznek be a templomba, azon belül is a szentélybe azok, akik Isten szolgálatában állnak. Ők maguk is megtisztultak a jelenlévőket, az egész gyülekezetet azzal, hogy gondot fordítanak a bejövétel mikéntjére. A szolgálat lelkülete, a szolgálathoz való hozzáállás, az alázat és a mandátum komolysága egyszerre jelenik meg a bevonulás mozgásában, mozdulataiban, testtartásában, tempójában.

Ugyanakkor ez a bevonulás utal arra, hogy nem hétköznapi események következnek – nem lehet akárhogyban betérfelni, hiszen az Úristen fenséges dolgai jönnek sorra, a vele való találkozás pillanataihoz érkezünk. Egyben a liturgus jelzi azt is, hogy nem saját maga igyekszik a munkavégzés helyére, hanem már – a liturgikus öltözék által részben eltakarva emberi, gyarló személyiségét – valakinek a követségében érkezik. A tisztelet nem az embernek jár, hanem az úgy képviselőjének, Isten követének.

LITURGIKUS SAROK

Az évszázadok során az egyház bizonyos régiókban és egyes kultúrákban megpróbálta tárgyiasítani is ezt a folyamatot, jelképekké eszközöket rendezte hozzá a személyekhez. A magasra emelt bevonulási kereszt éppen azt jelezte, hogy minden Krisztus keresztjének égése alatt történik. Az elől vitt gyertyák egyszerre az önmagát adó Krisztust és az önfeláldozásban megvalósuló tanítványi életet jelezték. A felémelve mutatott és az oltárig vitt evangéliumos könyv szintén Krisztus-szimbólum. Mindezek felhívták a figyelmet arra: keresztények, ne az emberekre, hanem Krisztusra magára figyeljétek, ő a középpont, ő megy elől, őt kell követni! S az ősi rend szerint a legfőbb emberi méltóság megy leghátul, hiszen a magas tisztségben van szükség a legnagyobb alázatra. A fontos küldetés végző csupán szolgál, aki az ige szolgája (minister verbum Domini) és Krisztus szolgája – egyben mindenkinek szolgája.

Így is alakul hát az ünnepélyes bevonulás rendje. Elöl mennek a segédkezők a keresztrel, a gyertyákkal, az evangéliumos könyvvel, utána a különféle szolgálattevők, majd végül a liturgiát vezető személy (lelkész, esetleg püspök). Egyszerű alkalmon a sekrestyétől az oltárig, ünnepnapon pedig a templom bejáratától az oltárig. Ez utóbbi is külön jelképes értelmet hordoz. (A kivonulás rendje is ugyanez.)

A templom bejáratától az oltárig vezető út a keresztény életet szimbolizálja. A kapu, mely nyugatra fekszik, a világ, az elmúló valóság helye. Gyakran itt, a bejárat mellett volt a keresztelőmedence, a keresztény élet első lépését kínálva. Az oltár a templom keleti végén helyezkedik el. Kelet, a felkelő nap Krisztus érkezését jelzi, a napkeltét, a húsvéti fény megjelenését, de egyben az ítéltre visszatérő kegyelmes bíró, Krisztus trónját is. Így zajlik a keresztény tanítványi élet. Az ingyen kegyelem el- és befogadásától (kereszttség) a végső nagy találkozásig. S közben Isten szolgálja és vándorló népe útján vannak. Vonulnak a megérkezésig. (S nemcsak a liturgusok járják be ezt az utat – nem kiváltságosok, hanem szolgálók ők! –, hanem az egész gyülekezet, amikor Krisztus asztala s a vele való személyes találkozás felé igyekszik.)

Sivár és elsvárosodásra hajlamos életünket ezek a gazdag tartalmú jelképek, ünnepeket jelző mozgások és folyamatok gazdaggá, széppé, igényessé tehetik.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Fabiny Tamás iktatása Budavárban

◀ Folytatás az 1. oldalról

Igehirdetésében először az elhangzottakra reflektált: „Örömmel szállok be a hajóba, ha jut egy ülőke, egy evező a számomra. Hiszem, hogy átjutunk a túlsó partra... Ne a széljárás figyeljük, hanem annak az Úrnak a szavára hallgassunk, akitől az elhívást kapjuk.”

Az ige, az ének nyomán Fabiny Tamás utalt a gályarab prédikátorokra, kibontva a hajónak mint az egyházat megjelenítő metaforának a gazdagságát, többjelentéseit. Felidézte azt a harminc évvel ezelőtti emléket is, amikor először hallott prédikációt a fenti igéről itt, a Budavárban. Már akkor szíven ütötte a mondat, amely hivatásválasztásában is meghatározóvá lett.

A teremtett világ kétségbeejtő állapotban van, az ember nem teljesítette Isten parancsát, nem őrizte a rábízott földet. A makro- és mikrovilág egyaránt szenved, „sőhajtozik és vajúdik”, a gyűlölet ember és ember között feléli a lelki energiákat. Ebben a vajúdo világban lehet és kell szolgálatunkat végeznünk: a hangzavarban és diszharmonióban csendet és békét teremteni.

Bőjtben – hangsúlyozta Fabiny Tamás – így is nézhetünk Krisztusra, mint a fájdalomk férfira és betegség ismerőjére (lásd Ézs 53,3). Igen, a világ – egyes számba téve az igeverset – az Isten Fiának megjelenését várja, aki „magára veszi a világ bűnét, az egyház, az ember, az én bűnömöt, a te bűnödöt is” – mutatott rá a püspök. De várja Isten fiainak a megjelenését is! Tehát rajtunk is múlik, a szavainkon, a tetteinken, hogy betöltsük-e hivatásunkat, és a világ felismeri-e, hogy Isten gyermekei vagyunk.

„A teremtett világ a béketeremtést várja” – utalt a püspök Jé-

zusnak a Hegyi beszédben adott tanítására. Ezt a munkát pedig először önmagunkon kell kezdenünk... Tekintsünk Isten fiaihoz méltó szolgálatban járt elődeinkre: Scholz Gusztávra, Bauhofer Györgyre, Mária Dorottyára – sorolta a Budavár példaképeinek névsorát Fabiny Tamás. Így kérve és felajánlva a szolgálatot, azzal

A budavári egyházközség új lelkesi „kara”: Balicza Iván igazgató lelkes, dr. Fabiny Tamás püspök, Bencéné Szabó Márta lelkes és Bence Imre esperes

zárta igehirdetését: készen áll sokat tenni e gyülekezettel közösen, jó csapatban, közösen húzni az evezőt. Adja Isten, hogy mindannyiunk lelkében meglegyen a „végtelen tenger” utáni olthatatlan vágy...

Az istentisztelet után a szokott rend szerint közgyűlést tartottak, ahol köszöntések követték egymást. Elsőként Madocsai Zsolt, a budavári gyülekezet új felügyelője szolt, majd dr. Győri József, a „fogadó egyházmegye” felügyelője és Benczúr László, az Északi Egyházkerület felügyelője kívánt áldást a püspök lelkesi szolgálatára.

Püspökutódját köszöntötte D. Szabik Imre nyugalmazott püspök, hangsúlyozva, hogy szeretetteljes, derűs gyülekezetbe, a múlt-

ban és a jelenben is igényes közösségbe érkezett Fabiny Tamás.

Az egy héttel korábban elmondani tervezett áldáskívánását is tolmácsolta dr. Nagy Gyula. A nyugalmazott püspököt március 25-én egészségi állapotának váratlan rosszabbodása akadályozta meg abban, hogy részt vegyen volt tanítványának, kerületi

A budavári egyházközség új lelkesi „kara”: Balicza Iván igazgató lelkes, dr. Fabiny Tamás püspök, Bencéné Szabó Márta lelkes és Bence Imre esperes

püspökölődjének és budavári lelkesülődjének püspöki iktatásán. Így, noha maga is Miskolcon volt – a kihívott orvos szigorú tilalma miatt – csak szálláshelyének televízióján követhette figyelemmel az élő adásban közvetített ünnepi istentiszteletet.

Az ökumenikus testvéri fogadtatás jegyében a kerületből Verdes Miklós görög katolikus párosok lelkes szolt, Andreas Wellmer pedig a budavári német ajkú gyülekezet lelkeseként üdvözölte az egyházközség új szolgálattevőjét.

Dr. Fabiny Tamást és családját a gyülekezeti ház nagytermében is várta még néhány köszöntő testvéri szó, hiszen az ünnepi együttlét szeretetvendégséggel ért véget.

■ KÓHÁTI DOROTTYA

FELÜGYELŐI KORHATÁR, LEKÉSZI NYUGDÍJ...

Ügyrendben haladtak

Ülésezett a zsinat

► **Egyházunk zsinata április 1-jén tartotta 16. ülészakát. A 2005. évi mozgalmas törvényalkotói munka után a testület nyugodtabb napnak nézett elébe. A napirenden az év végén hivatalba lépő zsinat ügyrendjének általános vitája, a lelkészek választásának törvényi következményeiről szóló beadvány, a felügyelői korhataral kapcsolatban kialakult helyzet rendezése, valamint a lelkészek nyugdíjáról szóló törvény előzetes vitája szerepelt.**

Az új ügyrend megalkotására (előterjesztő: Sztruhár András) két ok készítette a zsinatot: a jelenleg hatályos ügyrend nem alkalmas az új feladatkörrel megbízott zsinat-közgyűlés munkájának támogatására, továbbá az új testület addig nem tud munkához látni, amíg nem áll rendelkezésére megfelelő ügyrend. A mostani ügyrendet alapul véve alakult ki az új, melyben az alapvető elvek ugyanazok maradtak: előterjesztés csak írásban, megfelelő csatornákön előkészítve kerülhet a zsinat plenáris ülésé elé; a levelező elnök feladatának ellátása mellett nem nyilváníthat véleményét a tárgyalási témával kapcsolatban; valamint szavazni a jelenlegi, bevált módon kell.

Az ügyrend külön fejezetekben tárgyalja a törvényalkotásnak, a határozathozatalnak, valamint a nyilatkozatok elfogadásának a rendjét. Az előterjesztőt az illetékes testület (zsinati bizottság, országos presbitérium, esetleg a zsinati elnökség) vagy az országos elnökség) jelöli ki. Az ügyrend a zsinati vita után a májusi országos közgyűlés elé kerül, majd az őszi ülészakán során nyeri el végleges formáját.

Az elmúlt évek alatt ritkán fordult elő, hogy a zsinat egy téma tárgyalása során különös érzékenységgel nyúlt volna az előterjesztéshez. A lelkészek választásának törvényi következményeiről szó-

ló beadvány tárgyalása során azonban ez történt (előterjesztő: Szarka István és dr. Csepregi Zoltán).

Mindenki átérzte azt, hogy ez a nemkívánatos jelenség milyen súlyos probléma a keresztény életrend tükrében. A lelkész válsága a gyülekezetre is hat. Elkerülhetetlen? Büntetendő? Megelőzhető? Egyedül ez megőrzendő? Előzőleg? Mit tud tenni a törvény utólag? A zsinat – megérezve, mennyire átfogó kezelést igényel a kérdés – úgy határozott, hogy mielőtt döntene, felkéri az országos közgyűlést: egy ebből a célból összehívott testület átfogóan vizsgálja meg, mit jelent az elválasztás, mi vezet ide, hogyan kezelhetjük a következményeket, milyen módon tehetünk a megelőzésért – azaz a bizottság teológiai, dogmatikai, nevelési, pszichológiai és jogi oldalról vizsgálja meg a lelkészek választásának kérdését.

A zsinat utólag tűzött napirendjére két kérdést, a Győr-Soproni Egyházmegye június után két egyházmegyére válik szét, s a keleti egység nevét a zsinat – az eredeti javaslatnak megfelelően – Győr-Mosoni Egyházmegyére változtatta. A zsinat a másik beadványt is elfogadta: „A püspökhe-lyettes az egyházkerület gyülekezeti lelkészei közül választott lelkész” mondatból a „gyülekezeti” jelzőt törölte.

A magasabb egyházkormányzati szintek felügyelőinek hetven-

éves korhatára mint rendezendő kérdés a törvénykönyv kihirdetése után vetődött fel. A zsinat által elkövetett technikai hiba megengedte a törvényszöveg olyan értelmezését, mely szerint a hetvenévesnél idősebb felügyelők megbízatása november 1-jén megszűnt. A zsinat – egyhangúlag – elfogadta azt a nyilatkozatot, amely kifejezi a törvényalkotói szándékot, s ezzel remélhetőleg lecsillapodnak az e kérdéssel kapcsolatos viták (előterjesztő: Bárdossy Tamás). Ez, illetőleg a lelkészek választásával kapcsolatos nyilatkozat a következő *Evangelikus Közönlönyben* lesz olvasható.

A nyugdíjtörvény előzetes vitája során szakértő (ifj. Zászkaliczky Pál) számolt be az előkészítő munkáról, a törvényelvi problémák megfogalmazott kérdéseket Zsugyel János terjesztette elő. A törvény a lelkészek nyugdíjában kívül az alapvető társadalombiztosítási ellátásokkal (táppénz, gyes, gyed) is foglalkozik majd.

A zsinat olyan rendszer kidolgozása mellett határozott, amely állami, egyházi és magánnyugdíjpénztári pillérekre támaszkodik, és a kölcsönös teherhervelés elvén alapul. A terheket az aktív lelkészek és a gyülekezetek viselik, míg az országos egyház a nyugdíjalap biztonságát szavatolja. A rendszer az egyház költségvetésén és szervezetén belül létrehozott önálló fejezetként és elkülönült ellenőrző testülettel fog működni. A nyár folyamán készül el a törvénytervezet első szövege, így a törvény elfogadása talán az új zsinatra marad.

A zsinat 17. (záró) ülészakát októberben tartja, időpontját a zsinat elnöksége később pontosítja.

■ MUNTAG ANDRÁS

Una Sancta

ÉGTÁJOLÓ

Az alábbiakban a január közepén megtartott egyetemes imahét és az azt követő ökumenikus rendezvények kapcsán felvetődött gondolataimat – pontosabban megválaszolatlan kérdéseimet – szeretném megosztani az olvasókkal.

Dr. Norbert Ropers német szociológus a következőket írja a mai világban érvényesülő tendenciákról: „A kelet–nyugati konfliktus befejezése óta világunkban két különböző irányzat fejt ki ellentétes hatását. Egyrészt övezetek nőnek össze, távolságok zsugorodnak össze, azonos időben értesülünk a kontinensen végbemenő eseményekről. Másrészt egyre nő a szakadék a szegény és gazdag területek között, a növekvő mobilitásból és kommunikációból a világ lakosságának csak kis töredéke tud hasznot húzni. Etnikai, nemzeti, vallási, kulturális és területi csoportok hangsúlyozzák sajátosságait. Elhatárolják magukat egymástól. A globalizációnak és a szétterjedésnek ez az ellentéte hatja át világunk politikai rendjét.”

Hol áll ebben a globális folyamatban a mai kereszténység, az egyház? Mi határozza meg leginkább a különböző keresztény felekezetek életét, viszonyát ebben a mi közép-kelet-európai térségünkben? A globalizáció, a mindent

uniformizáló, egyesítő, szabványosító folyamat vagy éppen ennek az ellentéte, az elhatárolódás, a szétterjedés?

Anélkül, hogy részletekbe bonyolódnék, előre kell bocsátanom, hogy sem az ókori egyházatyák, sem a középkor teológusai, de még a reformátorok sem ismernek több egyházat. A lutheri teológiában nem létezik többféle egyház.

Az egyház Krisztus teste – Jézus Krisztus titokzatos teste egy. Isten üdvözítő szeretetének történeti megvalósulása Jézusban egy. Az egyházat átható, megelevenítő, újjászülő Lélek is egy. Valamennyien ezt a Lelket kaptuk. A Lélek ajándékai kétségtelenül sokfélék, de ugyanazt az egy célt szolgálják. Krisztus azért imádkozott, hogy övéi egyek legyenek, mint ahogyan ő és az Atya egyek, ezért az egyház szétdaraboltága nem felel meg Krisztus akaratának. Ez a szétdaraboltóság bűnös állapot, amelyet határozottan meg kell szüntetni, mert ez a kereszténység egyik legnagyobb és legfajóbb botránya.

A magam részéről mégsem vagyok feltétlen és kritikátlan híve az úgynevezett egyetemes vagy ökumenikus imahetek genfi ízű, sematikus, sztereotip gyakorlatának. Másfél évtized bukaresti tapasztalataim után nem tudok egyértelműen lelkesedni a periodikus, ciklikusan visszaköszönő formális „egységterülvételekért”. Paradox módon ez a ciklikusság is szinte jobban emlékeztet a görög–római lét- és időszemléletre, mint a biblikus, keresztény, előremutató, lineáris időszemléletre.

Bukarestről van szó, ahol évről évre mindig megszokott keretek között, nagy

csinnadrattával – a különböző szertartások forgatókönyvét gondosan betartva –, egy kis „mediatizálással” megfűszerezve tartják meg annak rendje és módja szerint a „keresztény egység imahétét”. Elhangzanak a szebbnél szebb gondolatok, a fennkölt frázisokban egymást túllitáló beszédek – mindvégig feszülten és kínosan vigyázva arra, hogy ki hova álljon, üljön, ki lépjen be elsőnek, ki utolsó, ki melyik hely illet meg, jelezze ezáltal a képviselt egyház súlyát.

Ott az a nagy kérdés, hogy mi van a nagy isteni színjáték mögött, mi lesz ezután, mi lesz ezeknek az alkalmaknak a pozitív hozadékuk. *A baj az, hogy szinte semmi.*

Ortodox testvéreink szektaként kezelnek bennünket, esetleg az „idegen népek” vallásának aposztrófáinak, akikkel sem közösséget, sem különösebb egységet nem hajlandók vállalni. Talán csak épp annyit, amennyit a nemzetközi „kirakatökumené” kritériuma megkövetel.

Több mint másfél évtizede várok ebben a mi furcsa összetételű országunkban egy picit pozitív elmozdulásra. Arra, hogy – ha már nem tudunk semmiképpen sem egyek lenni, ha szeretni nem is próbáljuk egymást – legalább adjuk meg egymásnak Krisztus nevében a kellő tiszteletet, a létezés minimális elfogadását. Legyen meg bennünk az a minimális etikai imperatívusz, amelyet *toleranciának* nevezünk.

A szavak, a szertartások, a protokoll, a kirakatökumené más mutat. Mert a mindennapi élet, a valóság másról tanúsodik. Az elvek és a gyakorlat éles ellentétét talán éppen itt, az ökumenikus

imahétben lehet legjobban tetten érni. Azt a nagy ellentmondást, amely a kereszténység legnagyobb botránya, amely a káini „testvérszeretet”.

Pedig épp ideje észrevennünk – legalább nekünk, „hivatásos” keresztényeknek –, hogy a 21. század kétségeiben, szellemi és lelki anarchiájában vergődő emberiség valami hiteleset keres. Egy hiteles kereszténységet, amelyben a szavak és a tettek, az elvek és a gyakorlat ugyanazt jelentik.

Ezért vannak fenntartásaim minden szemben, ami tartalom nélküli külsőség, formális, értelmetlen és érthetetlen szemfényvesztés, üres klisé. Azzal ártunk a legtöbbet Krisztus ügyének, hogyha a nagyszerű evangéliumot, Isten élő igéjének világosságát közhellyé alacsonyítjuk, üres frázissá, amelyet nem követ élet, sem konkrét cselekvés. Amelynek nincsen semmi különösebb, a 21. század embere számára hasznos következménye. Végül mindez ahhoz a jelenséghez is vezetethet, amelyet Klaus Douglass az egyház „lényegvesztésének” nevez.

Eppen az ökumenikus imahét kapcsán szükséges újra és újra feltenni a kérdést Jn 17,20–23 alapján: *Mi a keresztény egység alapja, mi a látható egység realitása?*

Bűnbánattal kell Isten színe előtt megvallanunk, hogy mi mindnyájan adósak vagyunk egy válasszal.

Amikor a megosztottság bűnét őszintén elismerjük, és ebben vállaljuk egyéni és közösségi felelősségünket, akkor a triumfalista ökumenizmusnak nincs már helye, nincs helye a képmutatásnak, az önámításnak, az üres színjátéknak, csak az őszinte bűnbánatnak.

Ellentmondásosnak tűnhet, amit írok, de ha gyakrabban nem is, legalább egy évben egyszer mégis szükség van arra, hogy a keresztények, Krisztus *simul iustus et peccator* népe – egyházvezetők, papok, lelkészek, teológusok és minden jóakarátú, hívó keresztény ember – imádkozzon az egyetemes keresztény anyaszentegyház látható és láthatatlan egységéért. Valljuk, hogy minden történelmi, felekezeti megosztottság, minden nyelvi, etnikai és kulturális sokszínűség ellenére egy egyház van. Mi pedig mindnyájan (bár sokfélék és különbözőek vagyunk) ennek szerves részei vagyunk.

Jó időnként – még ha évente csak egyszer is – újra és újra elmondani, hogy a tényleges egység nem csupán rajtunk, embereken múlik, hanem az egység elsősorban Isten kegyelmi tette, a Lélek munkája.

„És ebben a világban ha mi, keresztények nem tudjuk hitelesen felmutatni az evangélium magas lelki, szellemi egységét, ha mi Jézus parancsát nem tudjuk a világ elé állítani, ha nem tudunk közösen tanúságot tenni, akkor hűtlenek vagyunk Jézushoz.” (Békés Gellért)

Adorjáni Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

Szlovák teológushallgatók passiójárása

Szlovákiai teológusok – közöttük két magyar – látogattak hazánkba Szpisák Attilának, a Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközség lelkészének vezetésével. A tizenhét fős küldöttséget először dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke fogadta. Az egyházkerület lelkészi vezetője a testvéri beszélgetés során kifejezte azt a reményét, hogy a kétoldali kapcsolatok a jövőben javulni fognak. Ennek érdekében meg is tette az első lépést: felvetette egy közös balatoni nyári csendeshét, illetve egy szlovákiai téli sítábor megszervezésének lehetőségét. Ezeket együtt lehetnének szlovák és magyar teológusok, erősítve a két ország evangélikus egyháza közötti kötelékeket. A püspöki hivatalban tett látogatás közös, latin nyelvű énekléssel fejeződött be. A március 31-től április 2-ig Magyarországon tartózkodó csoport a Nógrádi Egyházmegye szlovák háttérű gyülekezeteiben szolgált énekekkel, biznyságtétellel, igehirdetéssel és színdarabbal.

HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR felvétele

Lelkigondozás a hadseregben

A honvédségben működő tábori lelkészi szolgálatban a katolikus, a református, az evangélikus egyház, valamint a zsidó hitközség egyaránt saját értékrendje, tanításai és szokásjogai alapján él és tevékenykedik – mondta a Honvédelmi Minisztérium politikai államtitkára a katonai lelkigondozásról tartott sajtótájékoztatón múlt hétfőn Szolnokon. Iváncsik Imre emlékeztetett rá, hogy a három azonos jogkörrel rendelkező szolgálati ágat, a katolikus és a protestáns táborigazgatópüspökséget, illetve a táborigazgatópüspökséget, illetve a táborigazgatópüspökséget a két világháború közötti minta alapján alakították ki, és egy kormányrendelet alapján 1994 óta működik. Alapvető elvárás, hogy a táborigazgatópüspökségek között, az „otlét” különösen a missziókban értékelődik fel, amikor a katonának a hazától, a családtól távol kell szolgálnia – mondta az államtitkár.

Szabó Tamás dandártábornok, katolikus táborigazgatópüspök azt emelte ki, hogy a honvédségnél és határőrségnél végzett lelkipásztori munkáról az Apostoli

Szentszék és Magyarország 1994 januárjában kötött nemzetközi megállapodást. Az elmúlt tizenegy év a tanulás időszaka volt azzal a céllal, hogy elérjék: a katonák számára a lelkészi „bizalmi fórum” legyen – tette hozzá.

Lackner Pál ezredes, protestáns táborigazgatópüspök arról beszélt, hogy a sorkatonai szolgálat megszűnése után megváltozott a szolgálatot teljesítővel való kapcsolattartás módja, de a gyakorlatok most is nagyon jó alkalmat kínálnak arra, hogy a hivatásos, illetve a szerződéses katonák és a lelkészi találkozhasson egymással.

Frölich Róbert dandártábornok, vezető táborigazgatópüspök megemlítette, hogy a seregben belüli egyik feladatuk a zsidóság körüli „homályt” oszlatni a katonák között. Mint megjegyezte: a három azonos jogkörrel rendelkező szolgálati ág harmonikusan együttműködik, és ezzel kicsiben már megvalósították, amit nagyban a világháború okozta a különböző vallások békés egymás mellett élését.

► MTI

PRÚSZ-elnökségi ülés Debrecenben

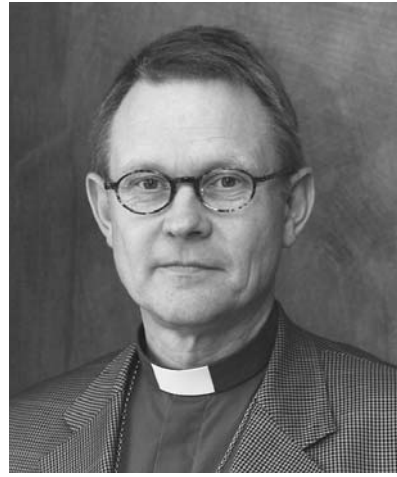
Kihelyezett elnökségi ülést tartott a Protestáns Újságírók Szövetségének (PRÚSZ) elnöksége március 28-án Debrecenben. Először a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolára látogattak, ahol az intézmény vezetőjével, dr. Csorba Péterrel való találkozást követően a Kölcsey Stúdió – Méliusz Rádió számára rögzítették egy beszélgetést, majd a hallgatók kérdéseire válaszoltak. Délután a püspöki hivatalban Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház Tiszántúli Egyházkerületének püspöke fogadta az elnökségi tagokat. A jó hangulatú beszélgetésen Novotny Zoltán elnök részletesen is bemutatta a szervezet munkáját, és megköszönte a református egyház támogatását. A program lezárásaként a református kollégium oratóriumában kibővített elnökségi ülést tartottak, amelyen érdeklődők is megjelentek. Az újságíró-szervezet elnöksége aktuális kérdésekről, többek között új tagok felvételéről is döntött.

„Felszabadultan”

Rácsok mögött szabadon – rácsok nélkül szabadon elnevezéssel missziós napot tartottak április elején a Váci Fegyverház és Börtön kápolnájában. A rendezvényen az igehirdetés szolgálatát Bölcskei Gusztáv püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke vezette. Az intézet bibliaköre zenés biznyságtételt tartott szabadulnak bevonásával.

Új érsek Svédországból

Megválasztották a Svéd Evangélikus Egyház új érsekét. Az ötvennyolc éves Anders Wejryd eddig a växjöi egyházkerület püspöke volt, ezennél Uppsalában lesz a székhelye. Az érsekválasztáson a 320 szavazatból 176-tal választották meg K. G. Hammar érsek utódjának. A svéd egyházban egyébként tizenhárom püspök és egy segédpüspök áll az egyházkerületek élén.

Ne vidd a szerveidet a mennybe, mert ott tudják, hogy a földön van rájuk szükség!

► A Deák téri Evangélikus Szabadegyetemen Mihály Sándor, a Hungarotransplant Kht. Országos Koordinációs Központjának vezetője tartott előadást *Transzplantáció és hit* címmel március 22-én. Előadása után a szerv- és szövetadományozás aktuális problémáiról kérdeztem őt.

– Melyek azok a hétköznapi problémák, amelyekkel munkája során nap mint nap találkozol?

– A szervadományozásról és transzplantációról keveset beszélünk, pedig az egyetlen esély arra, hogy ne a tragédia vagy az ismeretlentől való félelem irányítsa döntéseinket, az alapos tájékozódás, illetve egymás véleményének a megismerése. Szeretett hozzátartozóink elvesztésére nem lehet felkészülni, és arra sem, hogy olyan betegség tör ránk, amelyet csak vagy leginkább szervátültetéssel lehet gyógyítani. Viszont arról, hogy a hozzánk közel állók – családtagok, barátok – miként vélekednek ezekről a kérdésekről, tájékozódhatunk.

Világméretű probléma a szervhiány, hiszen mindenhol nagyobb – egyszerűen pedig gyorsabban is nő – a szervátültetésre várók száma, mint a rendelkezésre álló szervek. Így van ez Magyarországon is, bár 2005-ben 283 donorjelentés után 181 aghalott vált tényleges donorra, és ez több, mint eddig bármikor. E szám összesen 418 szervát-

ültetést tett lehetővé, ami szintén rekord adat, de még mindig messze elmarad az igényektől, hiszen a szervátültetésre várók száma 1100-1200 között van.

– A felismert aghalott szerveinek optimális felhasználása mellett milyen alternatív lehetőségek jelenthetnek megoldást?

– Az élő donoros átültetési programok fejlesztése lehet a másik alternatíva, elsősorban a veseátültetések esetében. Erre a szervre várnak a legtöbben világszerte, így itthon is. Az élő donoros átültetések számának növelésével a jelenlegi eset-szám másfélszeresét lehetne elérni, ezáltal lényegesen javulna a várakozók élet-esélye, hiszen rövidülhetne az egyébként évek óta egyre hosszabb várakozási idő.

– Hogyan rendelkezik a magyar egészségügyi törvény a transzplantációval kapcsolatban? Kiből válhat potenciális donor?

– Magyarországon a feltételezett beleegyezés elve alapján fogalmazták meg a szerv- és szövetadományozásról rendelkező jogszabályt, vagyis ha valaki életében nem tiltakozott az ellen, hogy szerveit halála esetén szervátültetési célokra felhasználják, akkor a szervek felhasználhatók. Tiltakozás esetén az Országos Transzplantációs Nyilvántartásnak kell elküldeni a kitöltött formanyomtatványt, amelyet bárki kérhet házi orvosától; ezenkívül teljes bizonyító erejű magánokiratban is lehet élni a tiltakozással.

Tavaly huszonkét olyan eset is előfordult, hogy az aghalott hozzátartozói tiltakoztak családtagjuk szervkivételével kapcsolatban. A hazai jogi szabályozás szerint csak az a tiltakozó nyilatkozat te-

kinthető érvényesnek, amelyet az érintett tett a halála előtt, a gyakorlatban a kezelőorvosok mégis elfogadják a család véleményét. Holott sok esetben nem a halott személy akaratának ismeretében tiltakozik a család. Ilyenkor a problémát rendszerint az ismerethiány jelenti, amelynek az az oka, hogy a családban nem beszéltek a halálról, így persze a szervadományozás sem került szóba. Ha tehát a szervadományozással kapcsolatos vélekedéseket meg akarjuk változtatni, akkor törekedni kell a hozzátartozók alapos tájékoztatására.

A másik igen nagy és nehezen kezelhető probléma, hogy laikus hozzátartozóként nehéz elfogadni az aghalalt tényét. Pedig az aghalalt halált jelent, mert ha bekövetkezik, akkor rövid időn belül minden más szerv is felmondja a szolgálatot. Nincs visszaút. Minden ilyen eset megterheli az orvosokat, ápolókat is, akik a kezelést végzik, de a hozzátartozók azok, akiktől ez a helyzet kimondhatatlanul sokat kíván: elfogadni az elfogadhatatlant...

– Egyházunk néhány hónappal ezelőtt kiadott egy nyilatkozatot a transzplantáció kérdésével kapcsolatban. Gyakorló keresztényként és a koordinációs központ vezetőjeként Ön hogyan foglalná össze röviden a szabadegyetemen elhangzott előadásának, illetve beszélgetésünknek a lényegét?

– Krisztus önfeláldozása a szervadományozás példája is egyben, hiszen nem csupán egy szervet, hanem önmagát adta azért, hogy mások élhessenek.

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR

Sándy-kiállítás és könyvbemutató a HAP Galériában

► Különleges esemény színhelyül szolgált március 14-én a budapesti HAP Galéria, amely nívós kiállításával eddig is sokat tett a 20. századi magyar építészeti megismerésért. A Magyar Építészeti Múzeum és az Evangélikus Országos Múzeum közös rendezésében megvalósult, Sándy Gyula építész (1868–1953) életművének keresztmetszetét bemutató emlékkiállítás megnyitáskor Bibó István művészettörténész méltathatta a szakma képviselői és az érdeklődő közönség előtt Sándy Gyula *Hogyan lettem és hogyan voltam én templom-építő, -tervező és művezető építész?* címmel közreadott visszaemlékezéseit.

A kiállítás arányosan mutatja be a gazdag és egységes Sándy-életmű legfontosabb építészeti megbízásait, épülettípusait, amelyek a 20. század első felének szerzteágazó, sokat változó építészeti irányzatai között egyfajta állandóságot, következetes építészeti formálást képviselnek. A több mint ezerötzöt tervlapból álló, a II. világháború okozta veszteségek miatt csonka életműből kiválogatott tervek között többféle épülettípust ábrázolhat láthatunk: a lakóépületek – villa, bérház, falusi kislakás, típusház, kastély –, gazdasági és ipari épületek egy-egy példája mellett számos középületet: postapalotákat, városházát, zsinagógát, egyetemi épületet és legnagyobb számában evangélikus templomokat.

Sándy Gyula a múlt század első felének legfontosabb hazai templomépítészeti közé tartozik: építészeti munkáinak legalább a fele templomtervezési megbízás volt, és ezek szinte kivétel nélkül evangélikus templomok; számuk – az átalakításokkal, bővítésekkel együtt – megközelíti a százat.

A kiállításon látható tervek e gazdag életműnek csupán vázlatos bemutatását teszik lehetővé: a művek zöme pályázati terv, vázlatlatterv vagy koncepcióterv perspektívában ábrázolt, akvarellal festett terlvajja. Az építész elmélyült, biztos építésztervezési tudásáról néhány – a

rendezőik által jól kiválasztott – mívesen rajzolt kiviteli és belsőépítészeti részletterv, valamint egyetemi jegyzeteinek lapjai tanúskodnak.

A kiállított tervekben markánsan kiolvashatók annak a „Sándy-stílusnak” a jellemzői, amelyek a középkori plébánia-templom torony-hosszhajó-szentély típusából, a felvidéki pártázatos reneszánsz formavilágának átvételéből, az úgynevezett „virágos reneszánsz” gazdag növényi ornamentikájából és a népművészet formakincséből hoznak létre egyfajta nemzeti neoreneszánsz irányzatot.

Sándy templomainak középkorias formálására, térrendszerének konzervatív alakítására nagy hatással volt az a 20. század eleji evangélikus teológiai-liturgikai irányzat, amelyet Jánossy Lajos teológiai professzor foglalt össze az 1944-ben megjelent *Evangélikus templomok* című kézikönyvben. Alapelve az a gondolat, mely szerint Luther – a régi egyház megújíthatóságát szolgálva – nem alkotott külön templomtípust vagy templomstílust, így a középkori templomstílusok megfelelőek a lutheri új liturgikus térégyények kiszolgálására, ugyanakkor a szószékoltár nem része a lutheránus hagyományoknak, mert „nem a lutheri reformáció lelkületéből született”.

A kiállított tervanyag másik, jól körülírható csoportját a centrális templomok alkotják, amelyek rendszerint nyolcszögre vagy görögkereszt formájúra szerkesztettek. Ezek között sokkal több újszerű, kísérleti jellegű megoldással találkozhatunk.

A kiállítás megnyitóján alkalmával közrebocsátott Sándy-kötet a Magyar Építészeti Múzeum forráskiadvány-sorozatának hatodik köteteként jelent meg (a szöveggondozás és szerkesztés Fehérvári Zoltán, Hadik András, Prájkfalvi Endre, valamint Zászkaliczky Zsuzsanna munkáját dicséri; a kiállítás katalógusának szövegét ugyancsak Zászkaliczky Zsuzsanna írta).

Visszaemlékezéseit az idős építész 1950 és 1953 között írta több levélrészletben Amerikában élő leánya, Natália (Nati) számára. A teljes kézirat nem készült el, és az esetleges kiadás szándéka sem volt egyértelmű. A memoár így mozaik-szerűen, tagolás nélkül, az eredeti szó-

ver szerint, csak a nyilvánvaló elírások javításával került a kötetbe. Belső felépítésében sem a szigorú kronologikus rendet követi, hanem inkább témák, események köré rendezve beszél el az életpályája egyes állomásairól.

Bibó István művészettörténész méltatja a Sándy Gyula életművét bemutató kötetet

Az írásmű címében megfogalmazott kérdésre adott válasz rendkívül gazdag képet ad Sándy életpályájának első, monarchiabeli szakaszáról. A valóban forrásértékű írás bepillantást enged a 20. század elejének építészeti világába Steindl Imre, Pecz Samu és Foerk Ernő mellett végzett munkák, tanulmányutak, továbbá kortársak és példaképek bemutatása révén, a megvalósuló épületek kivitelezése és szerkezeti kialakítása kapcsán. Az írás sok apró és érdekes részletet, epizódja olyan életrészletekről tanúskodik, amelyet áthat a mély hitből fakadó életöröm.

Köszönet illeti Sándy Gyula leszármazottait, hogy e gazdag életművet a közönség és a szakma számára közzé tették.

■ KRÄHLING JÁNOS

Sándy Gyula: *Hogyan lettem és hogyan voltam én templom-építő, -tervező és művezető építész? Magyar Építészeti Múzeum, Budapest, 2005. Ára: 2500 forint. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható. A kiállítás megtekinthető a HAP Galériában (Budapest II. ker., Margit krt. 24.) 2006. április 21-ig. Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 14-től 19 óráig.*

Kórustalálkozó Nyíregyházán

◀ Folytatás az 1. oldalról

A kószegiek betegség miatt voltak kénytelenek lemondani a találkozót, a bonyhádi iskolai és kollégiumi együttes pedig egy angliai út miatt nem vállalhatta

A fásori kamarakórus – a találkozó főszerzőjének, Nováky Andreának a vezényletével

ezt a szereplést. Hiányoztak az orosházi diákok is, de nem csupán adminisztratív értelemben, hanem tényleg...

Nováky Andrea, a Budapest-Fásori Evangélikus Gimnázium tanára, a rendezvény ötletgazdája és szervezője mindenkinek a jelenlétét fontosnak tartja; szándéka szerint a nyíregyházi alkalom arra szolgál, hogy ki-ki önbizalmat és erőt merítsen a további munkájához.

Péntek este még közönségként gyűltek az evangélikus általános iskola dísztermébe a kórusok, hogy meghallgassák az Excanto reneszánsz együttes műsorát, szombaton azonban maguk vették birtokba a pódiumot. Előbb a gyors tanulási verseny adott erre módot: egy rövidnek és könnyűnek mondott kórusművet kellett harminc perc alatt színpadképes produkcióvá érlelniük az együtteseknek, hogy aztán Párkai István mester – aki a ma működő hazai kórusvezetők szinte mindegyikének tanára volt – értékelje a teljesítményt. Eszerint a miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola kórusának teljesítménye volt a legmeggyőzőbb, a soproni líceum – két évvel ezelőtt legjobbnak bizonyult – kórusa előtt. A harmadik helyről tanúsuló oklevelet a Budapest-Deák Téri Evangélikus Gimnázium vegyes kara vihette haza.

A kórustalálkozó résztvevői este meghallgatták a méltán nagy hírű nyíregyházi Cantemus kórus műsorát a Nagytemplomban, majd – ismét a díszteremben – megtartották bemutatkozó hangversenyüket. Párkai mester szerint a ta-

A házigazdák két éve még csak egy-szólamú művel mertek közönség elé lépni, s a gyors tanulási versenyt is csak közönségként élvezték; most már azonban – az azóta „megtalált” karvezető, Vataányi Viktória befektetésének hála – megbízhatóan szól a három szóló. A sokféle iskolában tanuló kollégisták – különféle elfoglaltságaik mellett – nehezen találnak alkalmas időpontot az énekkari próbára, de minden nehézség ellenére most már elmondhatják, hogy színpadi rutinjuk is van.

A miskolci Kossuth-gimnázium és -szakközépiskola kamarakórusát Petrányi Mihály vezeti. Igényes műsorválasztás jellemezte nyíregyházi bemutatkozásukat; az idén már nehezebb darabok csendültek fel előadásukban, nagyon muzikálisan.

Lendületes, bátor előadással rukkolt ki az „újszülött” fásori kamarakórus is, Nováky Andrea együttese. Ebben a formációban az idén alakultak, de még csak nem is a tanév elején... Időbe teltt ugyan, amíg meg tudták fogalmazni a hiányt: ők bizony énekelni szeretnének! Mint ismeretes, a 10. évfolyamot követően megszűnik az énekkora a gimnáziumokban; mivel pedig az órarendi beosztás sajnos nem teszi lehetővé, hogy a 11–12. évfolyamos diákok eljárjanak az intézmény nagy kórusának a próbáira,

lálkozó résztvevői idén jobban teljesítettek, mint a két évvel ezelőtti rendezvényen. De ez igazán érthető, ha tudjuk, hogy például a békéscsabai evangélikus gimnázium kórusa – mely egyébként

Összkaripróba a díszteremben

ma már a legnagyobb létszámmal, nyolcvan taggal működik – arra az alkalomra alakult, illetve hogy a házigazda Luther-kollégiumi csapata is épp csak dolgozni kezdett, s szakmai vezetője se volt még akkoriban.

tizenhárman külön kamarakórust alakítottak. Hogy milyen fontos számukra az éneklés, azt hallhatta Nyíregyházán az is, aki a történetüket nem ismeri.

Hasonló előélete van a Deák téri leánykarnak is: esetükben is közösségi

A mester

Párkai István az első találkozó is magára vállalta az ítésszerepét, most is rászegződött minden szempár a gyors tanulási verseny lebonyolításánál, illetve az értékelésnél. Ő a szakma doyenje: csaknem minden manapság működő karvezető a tanítványának vallhatja magát – ki más lehetne hát hivatott elbírálni a teljesítményt? A mester mégsem szakmája szempontjait kezdte, amikor arról kérdeztük, miért tartja fontosnak és támogatandónak az evangélikus iskolák kórusainak országos találkozóját:

– Változatlanul azt tartom a legfontosabbnak, hogy az evangélikus egyházhoz tartozó iskolák gyerekei találkozhassanak egymással. Az, hogy zenében is találkoznak, ráadás. A lényeg, hogy egymás közt lehetnek. Nem gátolások; hogy a kapcsolat nehezen alakulna, azt igazán nem mondhatjuk!

– Mi a véleménye a gyors tanulási versenyről?

– Most is lesz, ahogyan a két évvel ezelőtti, első találkozó is volt – s ez jó. Nincs jobb. A gyors tanulási versenyyel én a hatvanas évek elején találkoztam először a pécsi kamarakórus-találkozó keretében. A kiadandó anyag nehézségétől függ, hogy ez a versenyszám nyugalmasan és különösebb idegi megterhelés nélkül megrendezhető-e. Ez a mostani valóban könnyű feladat: rene-

száns daraboknál máskor is alkalmazzuk, hogy ha nem áll rendelkezésünkre második szöveg, akkor kétszer énekeljük ugyanazt, sőt harmadik variációban még hangszeresen is megszólalhat! Úgyhogy én ajánlani fogom a kórusvezetőknek, hogy kellő kreativitással mutassák be a darabot. Aki elénekelte, benn marad a teremben, növekvő számú közönségük lesz tehát az előadásoknak, ez jó módszer.

Manapság egyébként – bármilyen szakmáról legyen szó! – az improvizációs készségnek komoly szerepe van.

– Mit tapasztal tanár úr, mekkora az éneklés, az énekkora becsülete manapság a középiskolákban?

– Az egyházi iskolák e tekintetben

előnyben vannak. De nagyon kevés az olyan iskola, ahol – döntően az erőteljes személyiségű vezető tanár harcának köszönhetően – csak mennyiségi csökkenés látszik, minőségi még alig. Függetlenül attól, hogy ezeket az iskolákat is el fogja érni korunk „árvize”! Ellentmondásnak tűnik, hogy amikor viszont egy-egy iskolának vagy akár az országnak a külföld felé reprezentálnia kell, még mindig nagyon jól tudunk teljesí-

teni. Az az érzésem, ez döntően nem fog változni. Ha azok az intézmények, ahol ez a fajta munka még mindig lehetséges, megmaradnak, és maradnak az ügyet támogató igazgatók, akkor még egy darabig elhúzzuk. Hogy meddig, azt nem lehet tudni.

A soproni líceum diákjai a gyors tanulási verseny közben vezetőjükkel, Takács Andréával

A békéscsabai kórus Kutyejné Ablonczy Katalin irányításával

igény volt az éneklés, de hogy ennek már három éve, az bizony nem lényegtelen a produkció szempontjából. Kardos Anna tanítványai nagyon nehéz műsorral és kulturált, szép énekléssel hagytak nyomot hallgatóságuk lelkében, különösen Schubert 23. zsoltárával.

A Deák tériek a rendezvényben rejlő legnagyobb lehetőséget, a közös éneklést káprázatosan használták fel: zongorával, rézfúvósokkal megtámogatva dzsesszbe oltották a helyben megtanított 18. századi művet, fergetes hangulatot varázsoltak Bence Gáborék.

A soproni líceum kórusáról és vezetőjéről, Takács Andréáról először is azt kell leszögezni, hogy nem rettennek meg a kihívásoktól: kárpátaljai koncertútról egyenesen a nyíregyházi eseményre jöttek, s mert egyik tanárukat otthon hagyták, a határ túlföldalán, Sopronból azért utazott egy tanár Nyíregyházára, hogy a negyvenfős társaság minden tagjára kellő figyelem jusson. Talán ők ajándékozták meg közönségüket a leghangosabb hangzással; a derű és a fegyelmzett kiállás egyszerre jellemzi az összeszokott társaságot.

A békéscsabaiaknak épp a nagy létszámmal van „gondjuk”. De műsoruk ezt nem árulta el, csupán a karvezetőtől, Kutyejné Ablonczy Katalintól tudhatjuk. Hétről hétre nem tud egyszerre próbálni a nyolcvanfői diákság, mindenki abban az időpontban jelenik meg a kóruspróbán, amelyik beleillik az órarendjébe. A többszólamú darabokat nem is hallják az összkari próbákig, amelyeket csak a fellépések előtt tudnak tartani. Nyíregyházára most ötvenfős csoportjuk érkezett, de komoly elszánás mutatkozik a szervezők részéről, hogy két év múlva a teljes békéscsabai alakulat felsorakozhasson az evangélikus általános iskola dísztermének színpadán.

A rendezvény fő célja végtére is a találkozás, az ismerkedés örömeivel megajándékozni a résztvevőket – de fontos azt is megtapasztalniuk, hogy a közös éneklés nem ment még ki végképp a divatból, bár manapság már az evangélikus iskolák közül sem mindegyikben működik énekkar. Mint Nováky Andrea fogalmazott, az énekkarba járó fiatalok hovatovább úgy érzik: „Vannak a normális gyerekek, s vagyunk mi, akik énekelni akarunk.”

– Meg kell tapasztalniuk, hogy az ország másik pontján, egy másik iskolában is vannak ugyanolyanok, mint ők!

A verseny

A dísztermi technikai megbeszélésen csak a kórusvezetők vesznek részt, a fiatalok a tantermekben várakoznak. Hamar megkezdés szünetlik: Bence Gáborék, a Deák téri gimnázium vegyes kara és rézfúvós-együttese kezdi a versenyt, ők csak huszonöt perc felkészülési időt kapnak. A többiek sorrendjét sorsolással döntenek el, és fél óra jár nekik! A sorshúzás után Nováky Andrea ötpercenként egy-egy újabb teremmet adja át a kottát. Felfokozott várakozás fogadja a fénymáslott lapokat: előbb csend lesz, időt adnak a karvezetőnek – ő is most látja először a hangsort. Aztán ki-ki a maga módjára szerint hozzálát. Céltudatos, tömör utasítások röpködnek a termekben, koncentrált munka kezdődik. Aki a folyosón sétál, innen is, onnan is ugyanazt a dallamot hallja, előbb csak bátortalanul, itt-ott hamiskásan. Felcsendül a kórusvezető tanárok előéneklése: a kritikus hangkapcsolatok újra és újra mutatják, ismételtetik. Aztán az izgalom zsongása lesz úrrá a fiatalokon, mígnem színpadra sorakozhatnak Párkai István előtt. A nagy koncentrációban időnként elfeledik a fő szabályt: mosolyog! A karnagyok keze lendül, s minden szempár kigyúl. Az énekelni szerető ember ugyanis nem a szájával, hanem a szemével mosolyog.

Ifjúsági
melléklet

Húsvéti ta

FOTO: GERD REISINGER

ÁPRILIS 9., VASÁRNAP

Dupla erő

Nem mindennapi látvány: helikopter szállít helikoptert. Pont az hiányzik az alsó helikopterből, ami egy helikoptert helikopterré tesz: a rotorlapátok. A jármű a távoli hegyekben sérült meg. Valószínűleg még nem is olyan régen vidáman szelte a levegőt, alacsonyabban és magasabban szállva, embereket és rakományt szállítva a megközelíthetetlen településekre. Most pedig ő vált szállítmánnyá. Szerencsére vannak helikopterek, amelyek nagyobbak, mint gépünk, és el tudják szállítani őt. Gondolom, a fenti helikopter pilótája nagyon büszke lehet gépére, amelynek két gép számára is van ereje. Ha olyan helyen megy tönkre egy helikopter, ahová csak a helikopterek képesek eljutni, akkor sem daru, sem vontató nem segíthet, csak egy másik helikopter. És ez teszi a képet reményteljessé. Még egy speciális repülő szerkezet számára is van segítség.

Időnként meglephet bennünket az az érzés, hogy „rajtam már senki sem segíthet”. Oda, ahol én vagyok, már senki sem jön többé. Problémáimban senki sem ismeri ki magát – pláne nem Isten. Biztos, hogy nem ereszkedik le hozzám. Úgy tűnik, mintha azt mondaná: én csak azokhoz közeledek, akik rendben vannak, és az én közelemben tartózkodnak.

Azonban az Úr egészen másként fordul hozzánk: az embernek fia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett. Nem csak akkor keres engem, amikor rendben vagyok, vagy ha közeledek felé. Oda jön, ahol elvesztem, és kiment szorult helyzetemből. Nincs olyan hely a földön, és nincs olyan mélység, amelyből ne tudna kimenteni. Jézus a mentőhelikopter, akinek van elegendő ereje – kettő számára is.

„Mert az Emberfia azért jött, hogy megmentse, ami elveszett.” (Mt 18,11)

■ N. P.

ÁPRILIS 11., KEDD

Ha jönnek a felhők...

Ha úgy érzed, nem jössz ki a barátoddal...
Ha úgy érzed, rossz az osztálytársak között...
Ha úgy érzed, nem jössz ki a matektanárral...
Ha úgy érzed, nem jössz ki a szüleiddel...
Ha úgy érzed, a szüleid nem jönnek ki egymással...
Ha úgy érzed, egyedül vagy a gondokkal...
Ha úgy érzed, sötét felhők árnyakat vetnek boldogságodra...

Gondolj arra, hogy Isten közel van hozzád.
Gondolj arra, hogy Isten segít a problémádban.
Gondolj arra, hogy Isten nem űzi el azonnal a felhőket.
Gondolj arra, hogy Isten minden felhő mögé napot teremtett.
Gondolj arra, hogy eljön az idő, amikor újból világosság lesz.
Gondolj arra, hogy ez a nap ragyogni fog újból.

Tudd, hogy Jézusnak sem volt könnyű.
Tudd, hogy nagyon félt élete utolsó napjaiban.
Tudd, hogy végső menekése csakis az imádság volt.
Tudd, hogy ő minden helyzetben az Atya erejét kérte.
Tudd, hogy a kereszten nagyon szenvedett.

Legyen példád Jézus, aki a hitben mindvégig kitartott.
Legyen példád Jézus, aki nem hátrált meg sorsa előtt.
Legyen példád Jézus, aki a kereszten széttárta karjait, hogy átölelje még a hűtlen tanítványait is.
Legyen példád Jézus, aki legyőzte a halált.

Csak higgy Jézusban, és meglátod: a tőle kapott szeretetben élve egyszer csak kisüt a felhők mögül a nap.

■ B. E.

ÁPRILIS 12., SZERDA

Isten helyzetbe hoz

„Tágas térre állítottad lábamat” (Zsolt 31,9)

Miénk itt a tér – szüleink generációjának nagy jelmondata volt ez. A dal a szabadság levegőjéről, az újról, a kibontakozó lehetőségekről szól.

Ma is kellene ilyen mondatok. Ma is fontos, hogy legyen terünk, ahol megmutathatjuk: hé, mi is itt vagyunk! Ilyenek vagyunk, figyeljetelek ránk!

Ma is kell, hogy hinni tudjunk: szabadságra születünk. És ez a szabadság szül nekünk rendet, amelyben emberséges emberré válhatunk. A költő így mondja: „...jó szóval oktasd, játszani is engedj / szép, komoly fiadat!” (József Attila: Levegőt!)

A világban, ahol élünk, nagy a zsúfoltság. Szűk a tér, és sokan vagyunk rá. Mind többen érzik azt, hogy a „valóra való álmok hazája” valahol máshol van; hogy kicsúsznak kezük közül a lehetőségek, és mások, akik élelmesebbek, ezerszer jobban boldogulnak náluk. Mégis, szeretném hinni, hogy a min-

ket igazgató Hatalom mindenkinek egyformán adott teret. Az ő szemében senki sem silány, nincsen kettős mércéje, és nincs hátrányos megkülönböztetés...

Hiszem, hogy ő tágas térre állította az én lábamat is. Hiszem, hogy velem is külön foglalkozik. Tudom, fontos vagyok neki: a boldogulásom, a kibontakozó képességeim, az életemről álmodott álmaim. Ezért helyzetbe hoz, teret ad számomra. Ezért kapok tőle erőt, amely lelkesít. Ezért kapok tőle társakat, akikkel együtt énekelhetem én is: miénk itt a tér...

Az én szabadságomért, a tágas térért neki a „szükséget” kellett választania. Ember lett. Egy a sok közül. És a kereszten, a legnagyobb szükségben, elhagyatottan meghalt, hogy megtaláljam a helyem – nála. A tágas téren, ahová lábamat állította.

■ V. Gy.

ÁPRILIS 10., HÉTFŐ

Lendület

Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus egész élete szüntelen mozgásban, lendületben telt. A Názáreti a szeretet nagy zárandokúját járta az emberek világában – lélektől lélekig, fáradhatatlanul. Akik csak találkoztak vele, megérthették: Isten jelenléte a földön dinamikus erő. Elér, átformál, megmozdít, lendületbe hoz embereket – akik ezáltal maguk is jézusivá válnak.

A mozgás és lendület legszebb kifejeződése a tánc. Azt hiszem, ez nagyon illik Jézus küldetésére. Talán szokatlan a gondolat első hallásra, de valójában az ő teológiája *Tánc*: és ez a tánc a kegyelem drámai szépsége, az öröm, az Élet halált megvető lendülete. Igaz, tiszta szavak és mozdulatok az emberért. Ő a Tánc Ura...

Íme, a híres dal, a *Lord of the Dance* (szöveg: Sydney Carter) magyar fordításban – a passiótörténet és húsvét a tánc képeiben elbeszélve.

A világ hajnalán táncoltam a nappal, holddal, a csillagokkal.
A földre táncoltam a mennyekből, s egy ember lettem a sok közül.

*Tánc, Tánc, az élet egy nagy Tánc,
vezetlek én, bármerre jársz!
A Tánc Ura vagyok, hát add a kezéd,
és táncold velem az életed!*

Táncolni hívtam a bölcseket, a papok, tudósok csak rázták fejüket.
De Jakab és János, a két halász követett engem, és indult a tánc.

Táncoltam szombaton, s egy béna járt, a papok, tudósok bűnnek tartották.
Gúnyoltak, kínoztak, megverték, keresztalállal büntettek.

Táncoltam azon a pénteken, bár nehéz a Tánc a kereszt terhével.
Sírba fektettek, és nem tudták: folytatódik a Tánc tovább.

Megtörték testem, de magasba szöktem. Az Élet vagyok, a halálon győztem.
Benned élek, s te bennem élsz, a Tánc vagyok, s táncolok örökké.

*Tánc, Tánc, az élet egy nagy Tánc.
Követlek én, bármerre jársz.
A Tánc Ura vagy, hát fogd a kezem,
és táncold velem az életem!*

■ V. Gy.

nkoló

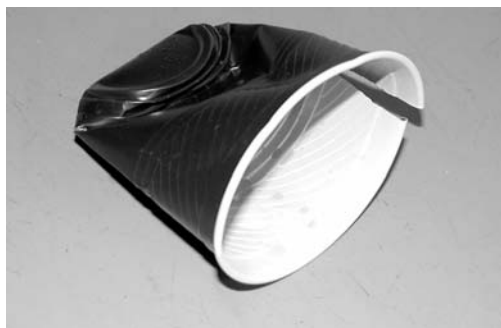
Szerkesztte: BALOG ESZTER, VARGA GYÖNGYI – Fotók: BOTTA DÉNES

„Mert az Emberfia azért jött,
hogy megmentse, ami elveszett.”
(Mt 18,11)

ÁPRILIS 13., CSÜTÖRTÖK

Hogy vagy?

Na, hát hogy vagyunk, hogy vagyunk? Egészen szerencsétlenül nézünk ma ki! Hát mi lett veled? Egy pár napja még egészen jól voltál! Láttalak a többiekkel, vidám voltál, nevetél, örültél az életnek. Még a nevetésedet is hallottam, nem viccelek! Ott láttalak a többiekkel együtt, beszélgettetek, vidámnak tűntetek! Most pedig – itt fekszel, kiüresítve, félredobva. Szemmel láthatólag jól megtapostak, te szegény, szerencsétlen! Talán arra vársz, hogy jöjjön valaki, aki beledob a kukába, hiszen magadtól már mozdulni sem tudsz...

Ha ember volnál, elmondanám neked, hogy nem vagy egyedül. Sokan éreznek úgy, mint te most. De tudnod kell: nem a külső a fontos, hanem a tartalom. Fel kell töltened újra! Téged nem arra teremtett Isten, hogy kiüresedve senyvedj, szomorodj egymagadban, félredobva. Tudnod kell: Isten szemében egyetlen ember sem félredobható, félrelökhető, egyszer használatos pohár. Még félig üresen sem.

Az életben nem a külső a legfontosabb, hanem az, hogy milyen a bennünk rejlő tartalom. Hidd el: életednek Isten ad tartalmat, ő tölt fel újból erővel, Lelke által – ha elfogadod ezt tőle.

Ma nagycsütörtök van. Ilyenkor arra is emlékezünk, hogy Jézus közösséget vállalt tanítványaival: együtt vacsorált velük. Mindegyikkel. Még Júdással is. Nem nézte, hogy ki milyen, ki hogy néz ki. Ő azt akarta, hogy együtt, egy közösségben legyen tanítványaival. Ő ma is ezt a közösséget akarja minden mai tanítványával, veled is. Vegyél ma úrvacsorát. És meglátod: újból feltöltődsz. Hogy hogyan? Azt bízd Jézusra! Hiszen neki tervei vannak veled.

■ B. E.

ÁPRILIS 14., PÉNTEK

Viharban

A kép egy kikötőben készült. A szél ekkor friss, sós illatú tengeri levegővel érintette arcomat. A távolban hatalmas hajókat és áruszállító konténereket láttam. Majd újból magam elé tekintettem: vajon ki kötött ki itt utoljára? És mikor jöhet a legközelebbi hajó?

A parton – nézve a sirályokat, hallgatva a kikötő morajlását, a gépek kattogását, szemlélve a tenger és az ég határát – gyorsan telik az idő. Közben a hullámok egyre hevesebben vernek, a szél egyre erősödik. Vihar lesz. Ilyenkor az ember inkább menedék után néz. Egyszer viharban keltem át a tengeren. Anélkül, hogy beleláttam volna mások gondolataiba, tudtam, mire gondolnak az útítársaim: bárcsak biztonságban lennénk már!

Olykor-olykor – életünk egy-egy viharában – a védelem, a biztonság mindennél fontosabbá válik, fontosabb lesz a drága ruháknál, cipőknél, táskáknál, műszaki cikkeknél. És feltesszük magunknak a kérdéseket: Mi az, ami megtart, amire biztonsággal rá lehet hagyatkozni? Van-e tartós alap? Mibe kapaszkodhatom? Mi olyan szilárd, hogy ellen tud állni a tomboló természeti erőeknek?

Aki Jézus keresztyéhez köti életének hajóját, az biztos lehet abban, hogy a cölöp nem fog kiszakadni a helyéről, hanem megtart minden időben. És nem csak akkor, amikor az élet viharai tombolnak, de akkor egészen biztosan.

■ B. E.

ÁPRILIS 15., SZOMBAT

Új perspektíva

Ahogy az ember látja őt...

Michelangelo 1553-ban alkotta meg *Pietáját*. A kimondhatatlanul szép márványszobor Jézust Mária ölében ábrázolja a keresztről való levétele után. A szoborról megdöbbentő erejű fotók keringenek mostanában a világhálón...

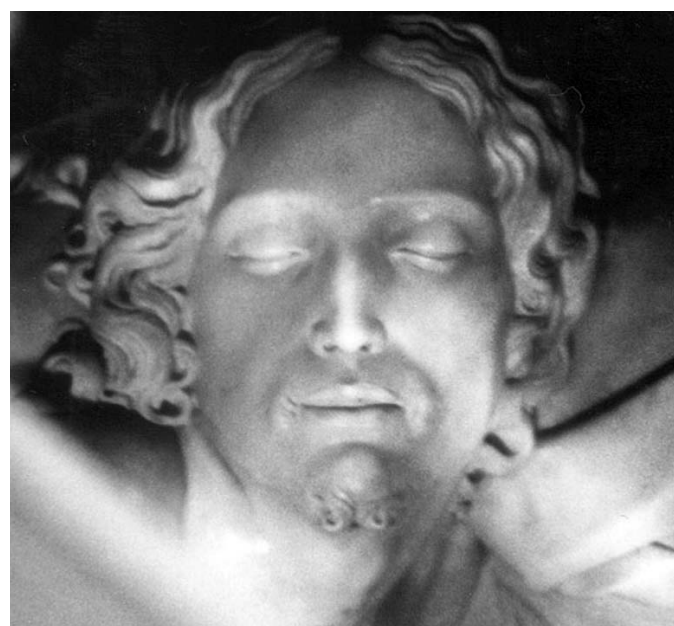
Az egyik képen Jézus arcát oldalról, szemmagasságból láthatjuk. Fájdalomtól szenvedő arc, amely még nem simul ki a halál ölelésében. Egyszerre szomorú és megtört. Embertelenül emberi. A végérvényes, a megváltoztathatatlant hirdeti nekünk.

És ott a másik kép – a halott Jézus arca felülnézetből, egy másik perspektívából, ahogyan az Atya látja őt... Jézus mosolyog, békeség tükröződik a tekintetén: a „legyen meg a te akaratom” és az „elvezettetett” nyugalma. A ráhagyatkozás nagy Igenje. Az erőtlenség ereje. A kezdet áttörése a vég mozdulatlanságán.

Ez a mosoly a mennyek országának üzenete. Ez a mosoly a szeretet győzelmét hirdeti: benne már húsvét öröme tükröződik. Végérvényesen.

■ V. Gy.

...és ahogyan Isten

ÁPRILIS 16., VASÁRNAP

Békességed meglátogat

Békességed meglátogat
Halkan lépdél, meg ne zavarjon
Lecsendesített hullámverés
Megvigasztalt madársikoly
Észrevétlen átmossa sebeim

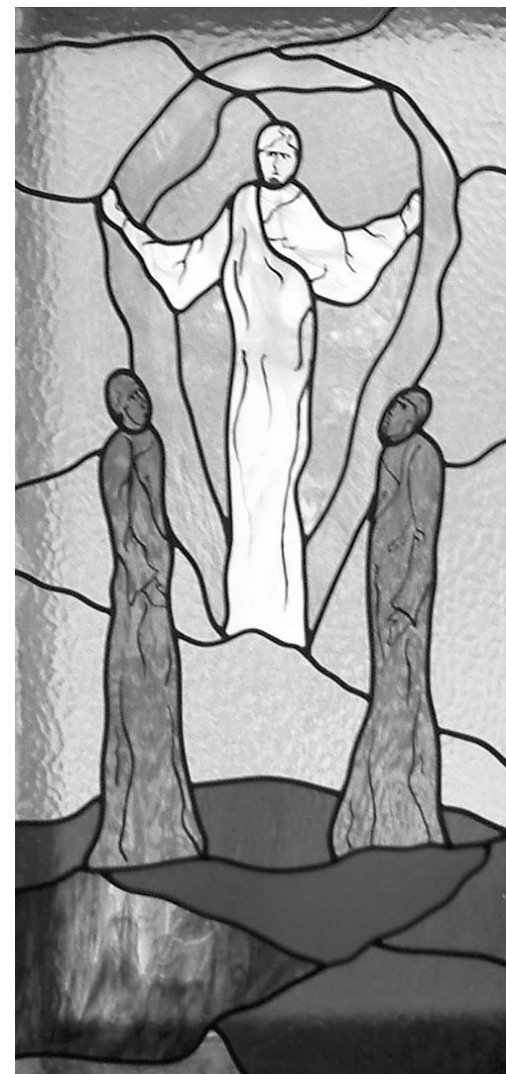
Jelenléted bekopogtat
Sötét folyosókon, árnyék nélkül suhan
Táncoló mozdulatlanság
Mégfoghatatlan simogatás
Érintés nélkül szorosan átölel

Szereteted hozzám költözik
Szelíden, óvatosan helyet kér magának
Hangtalan tapsvihar
Szárnyak szabad röppenése
Gyöngéden segít feltámadnom

háborúim,
hiányaim
elutasítottságom
megszégyenülve
magányosan
csomagolni kezd

Lassan távozni készül

■ TORNAY ANDRÁS

ProChrist

Kétség és ámulat 2006

március 20-27.

„Falumisszió”

▶ **Először adott otthont ProChrist-vetítésnek a nagytracsi gyülekezet. A házigazda lelkész, Baranka György ezt az alkalmat összekötötte egy másik missziós lehetőséggel: a vetített evangélicizáció napjaiban, illetve az azt megelőző héten az Országos Vidékmisszió munkatársai keresztény könyvtér-terjesztő kocsival „verték sátrat” a templom melletti téren.**

– Igaz ugyan, hogy a nagytracsi gyülekezet erősen kötődik a templomhoz, de az új „betelepültekről” semmit sem tudunk; pedig az utóbbi évtizedekben a község lélekszáma több ezerrel növekedett. Ezért is adtunk helyet ezeknek az evangélicizációs lehetőségeknek – mondta Baranka György.

Az Organization Mobilization (OM) nemzetközi szervezethez tartozó Országos Vidékmisszió (OVM) mozgó keresztény könyvesboltja Temesváry József és amerikai felesége, Sandi vezetésével érkezett Nagytracsára.

– A misszió célja, hogy kisebb településeken, falvakban segítse a helyi gyülekezeteket az evangélium hirdetésében – foglalta össze munkájuk lényegét az OVM munkatársa.

A többfunkciós pótkocsi nemcsak könyvvásárlási lehetőséget kínál, hanem van benne egy beszélgető (kávészó-teázó) sarok is; továbbá mindig visznek magukkal sporteszközöket és gyermekmunkához szükséges felszereléseket. Kérésre szívesen szerveznek angol nyelvi és egyéb tábortokat is. A nagytracsi helyszínen – a ProChrist-vetítés előtti héten – egy fiatalokból álló csoportjuk pantomim-, zenei és egyéb programokkal hívta az érdeklődőket nemcsak a vetítésre, hanem a gyülekezet egyéb alkalmaira is.

– Becsöngettünk a házakba, és szóróanyagot átadva hívtuk az embereket – mesélte Sandi. – Közülük többeket is viszontláttunk a héten. Am az lenne jó, ha ezek nemcsak „udvariassági viszontlátogatások” lennének, hanem minél többen tartósan bekapcsolódnának a gyülekezeti életbe.

■ B. Zs.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Kiskőrösi levél

„Tisztelt Lelkész Úr! Kedves Gyurfi! Mindenképp szerettem volna, hogy ne csak szóban beszéljünk az elmúlt hétről, mert tudjuk: a szó elszáll... S ha legközelebb ilyen nagy feladatot vállalsz, és nem mennek flottul a dolgok, vagy elfáradsz, akkor Isten igéjén kívül más is adjon egy kis biztatást. Mert nekem ez a nyolc este olyan volt, mint egy tisztító fürdő, egy boldogságos tánc Jézussal. Minden este felkért, és én rábízta magam, és csak forogtunk, forogtunk... Az összes téli bál, amin részt vettem, mit sem ér ehhez képest!

Tudod, én lassan haladok a hit útján. Sokszor hívogattak, mire meghallottam. Amikor megtapasztaltam Istent, sokáig mit sem tudtam Jézusról. Valami mentálhigiénés szakembernek, természetgyógyásznak bibliai alaknak hittem, akit kora természetfeletti hatalommal ruháztak fel. Nem tudom, hogy mikor dőlt meg ez a teóriám, de akkor fergeteges »szerelembe« estem vele! Az istentisztelet olyan volt, mint egy randevű, és mindent pótolni akartam, minél gyorsabban. Sokszor voltam türelmetlen; azt hittem, minden azonnal másképp lesz. De csak lassan, apránként változtak körülöttem a dolgok, ellentétben a belső világgal, ami hátraarcot csinált.

Azt hittem, hogy a hitre jutással megoldódott minden, s boldogan élek, míg meg nem halok. De a lángolás után jöttek a hétköznapok, és bedarált a gép. Olyan rutinból ment minden, és idővel egyre jobban hiányzott valami. Megrémültem, nem értettem. Aztán rájöttem, hogy ez tisztára olyan, mint a házasság! Megkötöni könnyű, de megtartani... Tenni kell érte sokat: beszélgetni, időt és figyelmet szánni rá, megérteni és leginkább nagyon szeretni. Mindenestül, feltétel nélkül. És akkor kegyelem van és boldogság.

Van, hogy Jézussal »ülünk a szekéren«, és kacagva gurulunk le a hegyről. Aztán jön a keserves út felfelé, és toljuk erőlködve.

A hitet ápolni, éltetni kell. Megkapni könnyű volt, de állandó gondozást igényel. Például ilyenekkel, mint a ProChrist.

Erőt, szeretetet, közösségi élményt adott. Az első alkalom után elhívtam a kolléganőmet, és az együtt töltött órák valami olyan többletet hoztak a kapcsolatunkba, ami biztosan áldás lesz a munkánkban.

Rájöttem, hogy az éneklés a Gospel Sasok közt és a gyermek-bibliára vasárnap délelőtti tónként nem pusztán hobbi, hanem Istentől kapott feladat, tehát szolgálat. Részem lettem valami nagy Egésznek, amit olyankor érzek, ha a nyári csillagos eget bámulom. Porszem vagyok, mégis pótolhatatlan.

És most a »tánc« után ülünk Jézussal a szekéren, és kacagva gurulunk a hegyről.”

PODOBINÉ VÁNDOR ANDREA

ProChrist Monoron

▶ **Míg Münchenben az olimpiai csarnokban, addig Monoron az Ökumenikus Általános Iskola tornatermében rendezték meg az evangélicizációs alkalmakat, és míg ott közel hatezren vettek részt egy-egy estven, addig a Pest megyei településen „csak” mintegy százötvenen. De a lényeg itt is, ott is ugyanaz volt, hiszen Jézus maga mondta: „... ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20)**

A monori szervezők, Schaller Tamás és Vladár István református, Selmeczi Lajos Péter evangélikus, Molnár József baptista lelkipásztor és dr. Csáki Tibor katolikus plébános minden este, néhány perccel a program kezdete előtt közösen fohászoltak azért is, hogy minél több embert érintsen meg Isten igéje.

A „forgatókönyv” lényegében minden este ugyanaz volt: hat órák a Selmeczi Lajos Péter vezette alkalmi ökumenikus kórus hangolta mennyei hullámhosszra a megjelenteket. Tőlük az adott nap „házigazda gyülekezetének” vezetője, illetve a gyülekezet képviselőitől bizalmasan megkérve a kórus vezetője vette át a mikrofont. A kivetítősorozat figyelemmel kísért müncheni adást követően először imádságban csendesedett el a monori gyülekezet, hogy aztán – az est zárásaként – újból énekszóval dicsérje fennhangon az Urat.

A műholdas közvetítés alatt az egyik tanteremben a kisgyermekekre vigyáztak, egy másikban pedig gyermekevangélicizációt tartottak. „Három éve csak gyermekmegőrzés volt” – emlékezett vissza Schaller Tamás. „Az akkori óvodások azonban mára elég nagyok lettek ahhoz, hogy Istenről lehessen beszélgetni velük.” A hét elején még csak tíz-tizenegyes gyerekek vettek részt a foglalkozáson, a sorozat végén azonban már húsznak-huszonkettőnek meséltek a misszionáriusok életéről.

Bár a ProChrist „műfajával” elsősorban a fiatalokat, illetve azokat lehetne megszólítani, akik nem járnak egyetlen keresztény közösségbe sem, Monoron döntően mégis gyülekezeti tagokat – közöttük is leginkább a középkorúak és az idősebbek generációjához tartozókat – vonzott az evangélicizáció. De bármennyire is úgy fest, hogy – Schaller Tamás szavaival élve – a ProChrist hazai alkalmait „magunknak szervezzük”, ez korántsem jelenti, hogy ne lett volna értelme a sorozat megrendezésének! Azonkívül, hogy Monoron (is) újfent bebizonyosodott a város felekezetei – de legalábbis lelkipásztorai – közötti ragyogó együttműködés, talán most is voltak olyanok, akik a ProChrist hatására hozták meg életre szóló döntésüket. Merthogy három évvel ezelőtt történt ilyen. Erről tanúskodott a mostani ProChrist hetének egyik bizonyoságtéveje is.

Trincsiné Márton Zsuzsanna evangélikus presbiter így vallott hitéről: „Sokáig úgy gondoltam, a megtérés csak valami tragédia hatására következhet be, hiszen számtalan olyan bizonyoságtétele hallottam, ahol egy súlyos betegség vagy egy családi tragédia során fordult valaki Isten felé, és adta át neki az életét. Azután eljött 2003 tavasza és a ProChrist. Az igehirdető szavait hallgatva napról napra erősödött bennem az elhatározás, hogy nem kell tragédiára várni, hiszen a holnap megeléje is Isten kezében van. A felszólítás, hogy »Ma, itt és most!« segített abban, hogy Jézust elfogadjam megváltó Urammal, és letegyem kezébe az életemet.”

■ VITÁLIS JUDIT

FOTO: BODAS ZSUZSANNA

Nyírségi találkozási pontok

▶ **Három évvel ezelőtt a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye területén az evangélikusok szervezésében csak egy találkozási pont létesült a ProChrist alkalmával – a nyíregyházi Nagytemplomban. Az idén azonban új helyszínen, Nyírteleken is bekapcsolódott a közvetítésbe, így minden tekintetben közelebb kerülhetett az égi adás a környékbeli földi érdeklődőkhöz.**

Nyíregyházán,

az evangélikus általános iskola dísztermében estéről estére kényelmes székeken ülve követhette nyomon a legalább százharminc fős érdeklődő közönség – közöttük sok fiatal – az óriási vászonra kivetített, műholdról sugárzott képeket. (A kisgyermek számára külön programot szerveztek.) A jelenlévők az ifjúsági kórusal együtt énekeltek a ProChrist-dalt, a közvetítés végén pedig egy szívvel-lélekkel, állva mondták Ulrich Parzany után a közös imádságot a fentről sugárzott fénykereszt előtt, amely reménység szerint Nyíregyházán is sokak szívében (újra!) felragyoghatott. A szervezőknek – három fiatal s valóban lelkes lelkésznek – a tudósító a következő kérdéseket tette fel a nyolcadik este végén.

– Mi volt a legemlékezetesebb élmény, milyen tanulságokat von le, és mennyire volt sikeres ez a nyolc este?

Hecker Márton metodista lelkész:

– A ProChrist háromévente lehetőséget ad a hit alapjainak mintegy újbóli átélésére. A nehéz élethelyzetekben megszülető bizonyoságtételek – mint például a rákos beteg vallomása Jézusról – maradó élményt jelentettek. A helyszín is szerencsés választás volt. A meghívókat viszont talán korábban, nem pedig az utolsó héten kellett volna személyesen eljuttatni ismerőseinknek, kereső barátainknak; ez esetben talán még többen lehettünk volna.

Tóth Zoltán baptista lelkipásztor:

– Amikor hírt vettük a ProChristnek, azonnal úgy éreztem, részt kell vennünk benne, itt is meg kell szerveznünk, mert ennek a nagyvárosnak is a Jézus Krisztusról szóló örömhíre van a legnagyobb szüksége! Hiszen mi, keresztények az evangélium hirdetésére küldtünk. Számomra a legnagyobb élményt az jelen-

tette, hogy láthattam, amint Münchenben emberek százai özönlenek estéről estére a fénykereszthez, nyilvánosan vállalva, hogy Jézus mellett döntöttek. Hallottam olyan híreket Kárpátaljáról – oda mi vittük át az anyagot naponta –, hogy emberek sírva, összetört szívvel álltak ki Krisztus mellett! Erőt adó, rendkívüli lehetőség ez; reméljük, lesz folytatása!

Labossa Péter Mihály evangélikus igazgató lelkész:

– Személyesen is igen sokat jelentettek számomra a tiszta, határozott próféta szavak, a nem lekerekített élő igehirdetések. Átéltük: Jézus él és munkálkodik, ma is van hatalma! Nemzeteken átívelő akció volt ez – Jézusért. Mire van szükségünk igazán? A vele való békességre, imádságra, az ige olvasására; hogy napi kapcsolatban lehessünk Urunkkal, és a közösségben egymás hitte által erősödjünk. S mindez szolgálat-

ra indít azok felé, akik még nem Jézuséi. Ebben látom a ProChrist lényegét. Ez az evangélicizáció is lelki magvetés volt, s azért imádkozom, hogy akik a szívükben már döntöttek, azok ne féljenek ezt nyíltan vállalni a hétköznapokban is bizonyoságtéve életükkel.

Nyírteleken

a három hónapja felszentelt új templom ideális lehetőséget kínált a másik találkozási pont számára. Sok érdeklődő fiatal kereste fel a nemrég városossá vált település földrajzi középpontjában álló új evangélikus centrumot; a figyelem itt is a fénykereszt Krisztusára irányult. A mennyei hullámsávra való ráhangolódást szolgálták azok az egyenként hat-hét perces diaporáma-összeállítások is, amelyeket a nyírszőlősi gyülekezet egyik fiatalja készített csaknem minden estére. A sorozatot mindkét helyszínen láthaták a műholdas közvetítés előtt. Alkotója, Szabó Attila így vallott az összeállítás elkészítésének műhelytitkairól:

– Szabad kezet kaptam a tematikus igei üzenetek kiválasztásában; ezekhez kerestem alkalmanként tíz-tizenöt „beszédese” képet, akár az internetről is. A látványnak a zenei anyaggal való összehangolása és az áttűnések megoldása ugyan időt rablól, de örömteli feladat volt. Közkinccse is tettem az eredményt; minden érdeklődő gyönyörködhet benne, ha rákattint ifjúságunk Érted?! című helyi újságjának internetes honlapjára (<http://www.erted.net>).

■ GARAI ANDRÁS

FOTO: LABOSSA PÉTER MIHÁLY

A KERESZT ÁRNYÉKÁBAN... 5. – Jn 19,38–42

Akik eltemették...

▶ Talán helyesebb és képszerűbb így mondani: aki, illetve akik sírba helyezték őt... De ez az esemény már nem a bémészakodók sokaságából álló tömeghez, a néphez kapcsolódik, hanem csupán egyetlen ember nevéhez fűződik: arimátiai Józseféhez.

Nincs ott, akit megmentett, de nincs ott korábbi segítője sem. A sokat emlegetett nép távolmaradásának oka a közelgő nagy ünnep. Így az asszonyok is későn érkeznek a harmadik napon... Nem a halál közelségének érzése tarthatta távol őket, hiszen másként viszonyultak hozzá, mint a ma élők. A zsolotáró sem fél a halál árnyékában, bár közelségében jellemző a kilátástalanság, lemondás és reménytelenség. A halál is nagy hatalom, mint a kíváncsiság... Szétszór és összegyűjt.

Elképzelhető, hogy már nem állt a kereszt alatt a nevezetessé vált katonatiszt sem, amikor arimátiai József és segítője, Nikodémus közeledett a kereszthez. Nekik is van „rangjuk”: gazdagok, tiszteletré méltók, „kereső” emberek. Az utóbbi titokban felkereste Jézust, bár hallhatta is őt. Most azonban arimátiai József az, aki elmegy Pilátushoz, és elkéri Jézus testét. A helytartó nem tagadja meg a kérés teljesítését. József tehát készült Jézus temetésére, sírba helyezésére. Csaknem titokban. De amikor jó szándékkal cselekszünk, akkor is adódhatnak utunkon zökkenők...

A „Krisztus-titkolás” – a keresztény ember elhívásának fényében – elsősor-

ban erkölcsi fogyatékos, gyáváság. Utóbbi képviselői listavezetők a kárhozát útján... Még akkor is, ha vitatott az erkölcs fogalma. A Krisztus-titkolás fájdalom. Legjobban Krisztusnak fáj, aki éppen a róla szóló bizonyosságtétellel szólított és szólít ma is.

Hiába a sír előtt a nehéz kő, hiába a pecsét, a katonák és az őrség, akik elzárják az utat. Megdöbbenő, de Jézus még mélyebbre megy. Oda, ahonnan – úgy tűnik – lehetetlen a szabadulás: a lélek kriptájába. De nem Jézus, hanem a nélküle élők számára lehetetlen...

Így a Krisztus-titkolás lehetetlenség azok számára, akik odafigyelnek szavára és ígéreteire. A többször emlegetett nép, a tömeg számára is. József az ismeretlenségéből lépett elő, de a temetés ismertté tette a nevét.

Talán szerénytelenül ugyan, de feltételezhető, hogy így mindannyian – te is, kedves olvasó és én is – világszóra érkezhünk a húsvéti hírről: Krisztus feltámadt a halálból!

■ MÓNUS LÁSZLÓ

Erős Gusztáv udvarán

Az alábbi kis történet a '20-as években jelent meg a Fényugár című egyházi újságban. Bár legendaszerű, tartalma ma is sokatmondó.

A drezdai kastély udvarában fényes társaság van együtt. Erős Gusztáv, a közismerten könnyelmű, erkölcstelen életű választófedelem hangversenyt ad. Korának egyik híres zenészt hívta meg. A pompás teremben elhelyezkedik a fényes társaság a zongora körül, csak a művész ül egyszerű, kopottas ruhájában a zongoránál. Különös jelenség a többiek között. Tartása magára vonja az emberek figyelmét. Homlokáról, a szeméből valami nemes fény árad. Erős Gusztáv szemben áll vele, és állandóan figyel, majd megadja a jelt a hangverseny kezdetére.

Vajon mit fog hallani? Lélegzetvisszafojtva figyelnek. Bizonyosan valami vidám táncmelódiát... – De ezt a különös embert ott a zongoránál más hangok töltik be. Egyszerre nagy részvét támad szívében a körülötte ülők iránt és az iránt, aki ott áll vele szemben, és akinek arcán látszott az élvezetvágy; látszott, hogy csak parancsolni tud, és nem engedelmkedni. Szólni akar hozzájuk művészetével. Akár kegyet talál, akár nem. Bele akar vinni egy darab böjti időt ebbe a felekesített terembe és ezeknek a felületes, csak élvezetet hajhászó embereknek az életébe. Ki akarja ragadni őket magával, ha csak percekre is, a föld porából a Golgota magaslatára. Lassan, ünnepélyesen szólal meg a teremben a muzsika: „Egy Bárány jó és hordja im / Bűnét egész világnak...”

Hangtalanul figyel mindenki. Hangtalanul és mintha villám sújtotta volna, ott áll a választófedelem, és egy mozdulattal sem képes a soha nem hallott, különös zene feletti nemet-

szésének kifejezést adni. És mindig teljesebben és szívhez szölvőbben hangzanak az akkordok a levegőben: „Türelmesen a vállain, / S a lépte gyenge, fáradt...”

Ezt nem várták. Egyszerre elsüllyed minden pompa körülöttük, és hiábavaló rongynak látszik minden ékesség. Erős Gusztáv, aki mozdulatlanul hallgatja a csodás hangokat, egyszerre kicsinek és szegénynek érzi magát. Megérzi a szent közelségét annak, aki azt akarja, hogy ő is részese legyen a Golgotán végbement megváltásnak, aki előtt az ő lelke is porba süllyed. És elhangzottak a korál utolsó, ujjongó hangjai: „Tulajdonul Neked, Uram, / Oda ajánlom önmagam / Most és mindörökre!”

Halotti csend. A hangversenynek vége, a játékos tekintete még mindig a billentyűkön van, a lelke pedig messze, a Golgota hegyén, ahol Isten Báránya a világ bűnét magára vette.

A választófedelem felriad merev hallgatásából. Odasiet a zenészhez, és mindkét kezét megragadva megilletődve mondja: „Honnét ismer engem ilyen jól? És honnét van ez a zene?” A zenész félelem nélkül és szabadon néz a választófedelem szemébe: „Én magam semmit sem tudok, Fenség, én és a művészetem a legnagyobb Királynak a szolgálatában állok. Ő vezeti kezemet, és én nem tudok mást játszani, csak amit ő akar.”

A választófedelem lehúzza értékes gyűrűjét, és Bach János Sebestyén ujjára húzza (ő volt a zenész): „Hordja ezt a gyűrűt a mai nap emlékére, annak jeléül, hogy életem végéig hála leszek ezért. Sokat adott nekem ezen az estén, többet, mint gondolja. Az ének által úgy szölt hozzám, mint eddig még soha senki. Köszönöm.” Bach így válaszolt: „Bár soha sem felejtél el Fenség ezt az éneket. Más köszönetet nem kérek.”

■ GÁNC S ALADÁR

Az otthoni passióáhitat igeliturgiája

Elő állomás

Zsolotár imádság: Zsolt 6.
Őszötvetségi olvasmány: 1Mó 3,1–24.
Jézus evangéliuma: Mt 26,1–13;14–16.
Mk 14,1–9;10–11. Lk 22,1–2;3–6.
Jn 12,1–11;12–19.

Második állomás

Zsolotár imádság: Zsolt 32.
Őszötvetségi olvasmány: 2Mó 12,1,3,7–8.12–14.26–27.
Jézus evangéliuma: Mt 26,17–19;
Lk 22,14–20. Mk 14,12–16;17–21;22–26.
Jn 12,23–33;13,1–17.

Harmadik állomás

Zsolotár imádság: Zsolt 38.
Őszötvetségi olvasmány: 1Mó 11,1–9.
Jézus evangéliuma: Mt 26,31–35;36–46.
Mk 14,27–31;32–42.
Lk 22,24–30;31–34;35–38.
Jn 13,21–30;18,1–11.

Negyedik állomás

Zsolotár imádság: Zsolt 51.
Őszötvetségi olvasmány: Ézs 42,1–9.
Jézus evangéliuma: Mt 26,47–56;57–68.
Mk 14,43–52;53–65. Lk 22,39–46;47–53.
Jn 18,12–18;19–24;25–27.

Ötödik állomás

Zsolotár imádság: Zsolt 102.
Őszötvetségi olvasmány: Ézs 49,3–6.
Jézus evangéliuma: Mt 26,69–75;27,1–14.
Mk 14,66–72;15,1–5. Lk 22,54–62;63–71.
Jn 18,28–32;33–40.

Hatodik állomás

Zsolotár imádság: Zsolt 130.
Őszötvetségi olvasmány: Ézs 50,4–10.
Jézus evangéliuma: Mt 27,15–26;27–30.
Mk 15,6–15;16–19. Lk 23,1–5;6–12;13–25.
Jn 19,1–5;6–16.

Hetedik állomás

Zsolotár imádság: Zsolt 143.
Őszötvetségi olvasmány: Jer 31,31–34.
Jézus evangéliuma:
Mt 27,31–44;45–50;51–61;62–66.
Mk 15,20–32;33–37;38–41;42–47.
Lk 23,26–38;39–43;44–46;47–49;50–56.
Jn 19,16–22;23–30;31–37;38–42.
■ Az „Evangelisches Kirchengesangbuch” alapján közli: –1–A

Kedves Gyerekek!

▶ Mostani sorozatunkban két keresztes lovagnak segíthettek a rájuk váró próbák teljesítésében. Királyuk azzal a feladattal bízta meg őket, hogy keressék meg a Tudás erdejében álló várat, amelyről egy nagyon régen íródott kódex tesz említést. Albert lovag és Pongrác lovag nem is késlekedett, azonnal útnak indult. A kódex leírása szerint nyolc feladatot kell teljesíteniük. Mindegyik próba egy-egy bibliai történethez kapcsolódik. Segítsetek nekik! Ha megoldottátok a feladatot, küldjétek el a szerkesztőség címére a megfejtést. Jutalmul minden egyes alkalommal megkapjátok a várat ábrázoló kép egy-egy darabját, így mire véget ér a sorozat, összerakhatjátok a kódexben látható képet. A megfejtéseket utólag is elküldhetitek. Címünk: Evangelikus Élet szerkesztőség, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

7.

Albert és Pongrác lovagolt tovább, jócskán maguk mögött hagyták már a menedékszolgálat barlangot.

– Életemben nem láttam még olyan nagy szélvihart, mint amelyet tegnap élünk át – sóhajtott Albert lovag.

– Nem is volt könnyű abban a bömből szélben teljesíteni a próbát... De nézd, milyen ragyogóan süt most a nap! Nyoma sincs annak a nagy szürkéségnek, amely a viharban az égen volt. Szeretek ilyen madárcsivitelős, kellemes időben lovagolni. Jó volna, ha minél tovább tartana ma a napsütés!

– Tudod, amikor csatában vagyunk, sokszor eszembe jut a Józsué könyvében leírt égi csoda, amelyet az Úr Izrael fiaíért tett egyszer. Az emóriakkal harcoltak éppen, amikor Józsué megparancsolta a napnak, hogy ne mozduljon. És akkor csoda történt, mert sem a nap, sem a hold nem mozdult az égen egy álló napig. Egészen addig, míg a zsidó nép teljesen le nem győzte az ellenséget. Az Úr tette ezt a csodát a népéért.

– Ez igazán különös! – nézett csodálkozva Pongrác lovag a barátjára. – Neked mindig az a történet jut az eszedbe a Bibliából, amelyhez a soron következő próbánk kötődik! Mert ahogy ezt a kódexet nézem, az utolsó előtti feladatunknál pont ez a történet látható. A katonák épp harcolnak, miközben az égbolton áll a nap, ardebb pedig a hold.

– De miért van kétszer megrajzolva ez a kép? – nézte társa csodálkozva az oldalt.

– Azt írja a könyv, hogy a kódex rajzolója sajnos figyelmetlen volt. Amikor megörökítette ezt a történetet, elkövette néhány hibát. Bajusz király nagyon mérges lett, és újrarajzoltatta vele a képet. Mivel azonban a kódexből lapot ki tépni nem lehetett, a hibás kép is itt maradt a könyvben. A hetedik próba tehát az, hogy meg kell keresnünk a két rajz közötti hat eltérést.

Ti megtaláljátok?

FOTO: GYARMATI GÁBOR

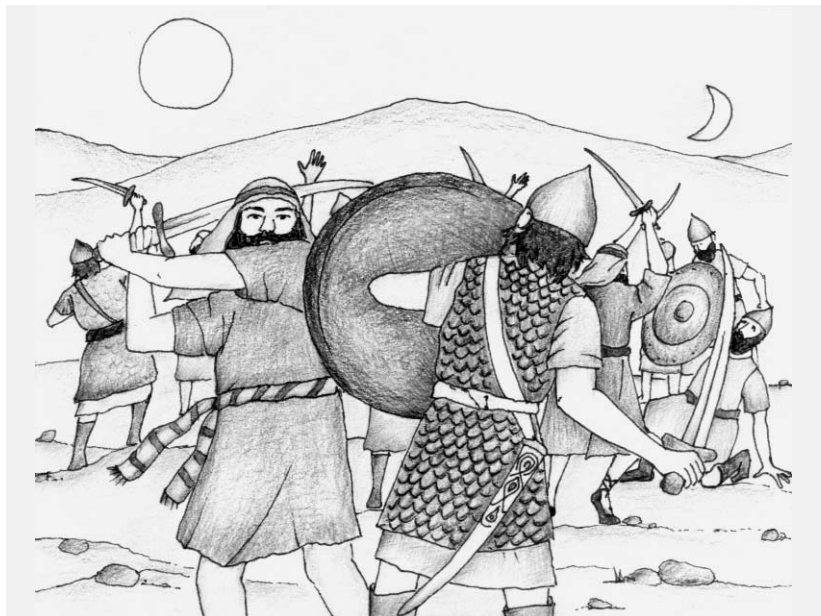
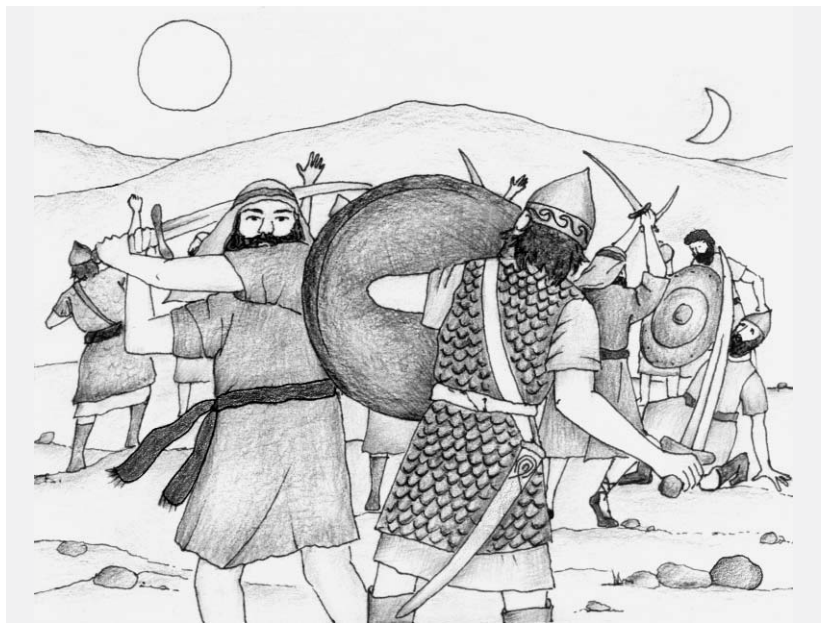
HETI ÚTRAVALÓ

Ahogy Mózés felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne. (Jn 3,14–15)

Böjt hatodik hetében, a nagyhéten az Útmutató reggeli igéi Jézus szenvedéstörténetét tárják elénk. Virágvasárnap Jézus a jeruzsálemi bevonulásával beteljesítette a próféciát: „...íme, királyod jön, szamárcsikón ülve.” (Jn 12,15) A nagy sokaság akkor még az alázatos királyt üdvözölte, végül mégis Barabbást választotta! És te?! „Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságból!” (Mt 21,9; Lk) Mi valljuk-e az őskeresztény himnusz szavaival, „hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” (Fil 2,11)? Ő a kígyó (sátán) fejét tapossa, a rézkígyó viszont a keresztre feszített Üdvözítő jelképe, heti igénk szerint. Isten egyoldalú, megelégedő szeretetén bizonyosságot, hogy érettünk, istentelen és bűnös ellenségeiért halt meg Fia, „aki által részesültünk a megbékélés ajándékában” (Róm 5,11). A Biblia Istene megismertette magát Jóbbal igéje s alkotásai révén. S ez a hitre jutás útja ma is: „Csak hírből hallottam rólad, de most saját szememmel látalak. Ezért (...) bűnbánatot tartok...” (Jób 42,5–6) Az Úristen ítélete előtt csak a bárka és a páskabárány vérével megjelölt sátor nyújtott menedéket: „Eredj, népem, menj be szobádba, és zárd magadra az ajtót!” (Ézs 26,20) Ámde „mi egyedül a Krisztus keresztségével dicsékedünk, mert általa van váltásunk és üdvösségünk” (Gal 6,14; Lk). Az utolsó vacsora közben Jézus megmosta tanítványai lábát, mert „aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg, különben teljesen tiszta...” (Jn 13,10). Nagycsütörtök éjszakáján az Úr „emlékeztetése tette csodáit, kegyelmes és irgalmas az Úr” (Zsolt 111,4). És mi a mi feladatunk? „Valamennyiszer eszitek e kenyeret, és isszátok e poharat, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljön” (1Kor 11,26) ismét, az övéért! Nagypéntek kérdése: mit is tett ekkor az Atya? „Úgy szerette Isten a világot, hogy egy szülött Fiát adott (a keresztre), hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) És mit tett a Fiú? Az Úr Jézus Krisztus „engedelmes volt mindhaláláig, mégpedig a kereszthaláláig”. (Fil 2,8; Lk) De mi történt a véres kereszten? „Ezt a szenvedést emberi nyelv ki nem beszélheti. Csak azt tudjuk, érettünk kellett a Krisztusnak mindenképp szörnyűbb halálusát megvívnia” – vallja Luther. A názáreti Jézus, a zsidók királya tudva, hogy mindent megtett megváltásunkért, ezt mondotta: „Elvégeztetett!” (Jn 19,30), és átadta lelkét Atyjának. S a mi feladatunk? „...béküljétek meg az Istennel!” (2Kor 5,20) A próféta szava már beteljesült – „Két nap múltán életre kelt, harmadnapra föltámaszt bennünket, és élünk majd előtte” – de felhívását nekünk kell beteljesítenünk: „jőjjetek, térjünk meg az Úrhoz. Ismerjük hát meg, törekedjünk megismerni az Urat!” (Hós 6,2.1.3) Kezdhajjúk nagyszombat csendjében, hogy mindannyian elmondhassuk: lélekben én is „a keresztfához megyek!” (ÉÉ 208,1)

■ GARAI ANDRÁS

RAJZ: JENES KATALIN

Szeretettel tájékoztatjuk gyülekezeteinket, hogy a virágvasárnap (április 9.) offertórium a szórványgyülekezetek támogatását szolgálja. Kérjük, adakozó szeretettel segítsék az ügyet.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. április 9.

Böjti 6. vasárnapja (Palmarum). Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 21,1–9; Fil 2,5–11. Alapige: Ézs 50,1–9a. Énekek: 209., 198.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; **II., Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Gáncs Aladár; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Csepregi Zoltán; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (Bach: János-passió) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Lukáts Miklós; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. Gáncs Péter; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Gáncs Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Joób Máté; du. 6. Blázy Árpád; **XI., Németségút 138.** de. 9. Blázy Árpád; **Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelekészség)** du. 6. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; **Budaörs, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budaörs, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) D. Szabik Imre; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. dr. Karner Ágoston; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Szeverényi János; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátorovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Eszlényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kósa László; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kósa László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. április 13.

Nagycsütörtök. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Jn 13,1–17; 1Kor 11,23–29. Alapige: 2Móz 12,1–4. Énekek: 304., 303.

I., Bécsi kapu tér du. 6. (áhitat lábmosással) Balicza Iván; **II., Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. (úrv.) Sztójanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** du. 5. Iványi Gábor; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** du. 6. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** du. 6. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** du. 6. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; **VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. (úrv.) Szirmai Zoltán; **VIII., Rákóczi út 57/a** du. 6. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. (úrv.) Kertész Géza; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** du. 6. (úrv.) Smidéliusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** du. 6. (gyónó istentiszteleti rend, énekelt liturgia) Joób Máté; **Budaörs, XII., Kék Golyó u. 17.** du. fél 7 (úrv.) Zsugyel Kornél; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 6. (úrv.) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** du. 6. (úrv.) Szeverényi János; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** du. 6. (úrv.) Bátorovszky Gábor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** du. 6. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** du. 6. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** du. 6. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** du. 6. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** du. 6. (úrv.) Zólyomi Mátás; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. (úrv.) Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. április 14.

Nagypéntek. Liturgikus szín: fekete. Lekció: Jn (18,28)–19,16–30; 2Kor 5,14–21. Alapige: Ézs 53,1–12. Énekek: 200., 370.

I., Bécsi kapu tér du. 3. (német, úrv.) Andreas Wellmer; du. 6. dr. Fabiny Tamás; **II., Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. (passióolvasás) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** du. 5. (passióolvasás) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; du. 6. (passióolvasás) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; du. 6. (passióolvasás) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 5. (passióolvasás) Gerőfi Gyuláné; du. 6. (úrv., a Mevisz mozgásszerűlt-passiója) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 8. (úrv.) Muntag Andorné; de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; du. 6. (úrv.) Szirmai Zoltán; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; du. 6. (passióolvasás) Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** du. 6. (úrv., passióolvasás) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Smidéliusz András; du. 6. (passióolvasás) Smidéliusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** du. 6. (úrv., passióolvasás) Blázy Árpád; **Budaörs, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bácskai Károly; du. fél 7. (úrv.) Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kende György; du. 6. (passióolvasás) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; du. 6. (úrv., passióolvasás) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv., passióolvasás) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Fői út 75. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorovszky Gábor; du. 6. (úrv., ifjúsági passióolvasás) Bátorovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; du. 6. (úrv., passióolvasás) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv., passióolvasás) Blatniczky János; du. 6. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kósa László; du. 6. (passió – Liszt Ferenc kórus); **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; du. 6. (passióolvasás) Dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; du. 6. (passiói istentisztelet) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; du. 6. (a kelenföldi ifjúsági passiójátéka); **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; du. 6. (passióolvasás) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. április 15.

Nagyszombat. Liturgikus szín: fekete. Lekció: Mt 27,57–66; 1Pt 3,18–22. Alapige: Ez 37,1–13. Énekek: 212.

V., Deák tér 4. du. 6. (Bach: János-passió) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. Szirmai Zoltán; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** du. 6. (ifjúsági passióelőadás) Blázy Árpád.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Bajor iskolaigazgatók magyarországi tanulmányúton

► A Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztálya és a Bajor Evangélikus Iskolai Alapítvány közös szervezésében immár negyedik alkalommal kerülhetett sor bajor és magyar oktatási intézmények vezetőinek találkozó-jára. Az eszmecsere egyaránt szolgálja az intézmények között már meglévő kapcsolatok elmélyítését, illetve újak kiépítését. A múlt héten tizenkét bajor evangélikus iskola igazgatója érkezett Magyarországra azzal a céllal, hogy megismerkedjen a magyar evangélikus iskolarendszerrel, és betekintsen a vezetők, pedagógusok, gyermekek munkájába.

A találkozó megszervezésében orosz-lánrészt vállalt dr. Gerhard Pfeiffer, a bajor–magyar evangélikus oktatásügy referense. A lehetőséget kihasználva Münchenből három tanuló és egy szülő is érkezett Nyíregyházára, hogy magyar gyerekekkel ismerkedjen, barátságokat kössön, és élményeket gyűjtsön, amelyekkel aztán otthon a többieket motiválni lehet a diákcserében való részvételre.

A bajor kollégák ezúttal öt oktatási intézményt kereshettek fel – Aszódon, Nyíregyházán és Miskolcon –, de sikerült megismerniük szeretetintézményt, kántorképzőt, szép evangélikus templomot, gyülekezeti termet és a gyülekezeti életet is. A sűrű program mellett megénezhették az adott város és környéke nevezetességeit, illetve megköszönhették a hazai borokat és a magyar konyha jellegzetes ételeit.

Az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziumában dr. Roncz Béla igazgató számolt be az iskola újjraalapításáról, az építkezés szakaszairól, az intézményben folyó szakmai munka részleteiről.

A magyar és a bajor oktatás nagymértékben különbözik egymástól, ezért számos olyan szakmai kérdés fölmerülhetett, amely segítette a kétféle oktatási rendszer jobb megismerését. Az igazgató szolt arról is, hogy az iskola jó néhány evangélikus rendezvénynek helyet adott: itt rendezték például a régió hit-tanversenyét, az evangélikus iskolák színjátcsóinak a találkozóját, a népfőiskolák országos találkozóját és az egyházkerület felügyelőinek tanácskozását.

Az intézmény egyházi életéhez hozzátartozik a heti áhítatok sora, valamint a nagyünnepek átélését elmélyítő ökumenikus úrvacsorai istentisztelet. A vendégek megtekinthettek néhány bemutatóórát. Látogatásuk végén nagy elismeréssel és köszönettel szóltak a pedagógus kollégák és a gyerekek közös munkájáról, amely a különböző iskolarendszer ellenére sem mutat nagy különbséget.

Aszódról Nyíregyházára vezetett az út a Hortobágyon keresztül. A magyar pusztá látványa, a csend és a béke mindenkinek nagy élményt jelentett.

Nyíregyházán három oktatási intézménye van az evangélikus egyháznak. A delegáció elsőként a Nyíregyházi Evangélikus Általános Iskolát kereste föl. Az igazgatóhelyettesek – Sárossy Emőke és Siklós Ádámné – tájékoztatást adtak az iskola viszontagságos újraindításáról, a szakmai munkáról, a tantestület, a tanuló összetételéről. A vezetők ezután a hagyományok kialakításának mikéntjéről, az ismétlődő ünnepekről, a szabadidős tevékenységekről, nyári táborokról, kirándulásokról, azok szakmai fontosságáról beszélgettek egymással. Az épület megtekintése után itt is lehetett órát látogatni.

A Luther Márton Kollégium munkáját Martinovszky István igazgató mutatta be. A szép új épületben szívesen tanulnak a gyerekek. Az igazgató rámutatott, hogy a kollégiumi munka más szakmai felkészültséget kíván egy pedagógustól, mint a napi tanítás. Érezhető az intéz-

mény munkáján, hogy itt még nagyobb szerepet kap a szeretet, az empátia, a megértés. A delegáció tagjai gyerekekkel, tanárokkal közösen adhattak hálát Istennek a hét, a nap, a délután örömeiért. Az ige hirdetés szolgálatát Laborczi Géza lelkész, az igazgatótanács elnöke végezte.

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban Tar Jánosné igazgató és Dráviczki Sándorné igazgatóhelyettes segített a tájékozódásban. Itt a vendégek az intézmény összetettsége, a nyolc-, hat- és négyosztályos képzési forma együttese, valamint a továbbtanulás magyarországi rendszere iránt érdeklődtek leginkább. Az iskolavezetők az intézmény heti áhítatán is részt vehettek a templomban – itt a szolgálatot Lőrincz Csaba iskolalelkész látta el –, majd bemutatóórát megtekintésére kerülhetett sor.

Az út következő állomása a nyíregyházi Emmaus Evangélikus Szeretetotthon volt; itt Bozorády Zoltán püspökhe-lyettes fogadta a vendégeket, és bemutatta a szeretetintézményt, valamint az új templomot.

A magyar iskolarendszer megismerése Miskolcon, az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskolában folytatódott. A templomot és a gyülekezetet Sándor Frigyes lelkész mutatta be. Ezután az intézmény igazgatóhelyettesei – Kajor Béla, dr. Nagymáthé Sarolta és Smetanko Lászlóné – szóltak az iskolai életéről, az iskola szerkezetéről, a tanulók érdeklődéséről, illetve külön is a pedagógiai szakközépiskoláról. Sok kérdés hangzott el a szabadidős tevékenységről, a művészeti nevelésről, a nyári táborról és az ott készült munkák kiállításáról.

Reménység szerint a találkozó hozzájárult a szakmai ismeretek és a partnerkapcsolatok bővüléséhez, illetve egyben segíteni tudta azt a munkát is, amelyet az EU-ban közösen végezhetnek majd bajor és magyar iskolák.

■ MIHÁLYI ZOLTÁNNÉ

Csaba József emlékezete

„Te azért a munkának terhét hordozd, mint a Jézus Krisztus jó vitéze.” (2Tim 2,3; Károli fordítás)

Csaba József evangélikus pedagógus száz esztendővel ezelőtt, 1906. április 11-én született Makón. Elemi iskoláit is ott végezte. Édesapját két éves korában elvesztette; hiánya rányomta bélyegét egész életére. Édesanyja nagy szegénységben nevelte fel három gyermekét, de Józsefet is taníttatta, aki a budapesti Madách Imre Gimnáziumban abszolvált érettségi után a Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karára iratkozott be, majd rövid idő múlva bölcsészhallgató lett. (Tanára volt – többek között – dr. Hóman Bálint, dr. Székfű Gyula, dr. Cholnoky Jenő, dr. Négyesi László.) Nyolc félévet hallgatott magyar nyelv és irodalomból; földrajzból, történelemből és angol nyelvből diplomát szerzett.

Tökéletes angoltudásához hozzásegítették a külföldi ösztöndíjak: 1931–32-ben Toronto (Kanada), illetőleg Cleveland és Springfield (USA) városában tanulhatott, 1936-ban, 1939-ben, majd 1947-ben pedig állami ösztöndíjjal Angliában folytathatott pedagógiai tanulmányokat. De az angolon kívül beszélt nemetül és franciául is; a Művelődési Minisztérium jóváhagyásával még 1957-ben is lehetősége nyílt nyelvtanulás céljából Svájcba látogatni. Az egyetem elvégzése után családi nevét Zeitlerrel Csabára magyarosította.

1933. szeptember 1-jétől folyamatosan teljesített tanári szolgálatot. Az 1933/34-es tanévben a nagykovácsi Arany János Református Gimnáziumban működött helyettes tanári minőségben. Iskolai és iskolán kívüli munkájával kiér-

demelte kartársai és feljebbvalói megbecsülését. Munkája alapján szakavatott, tárgyait szerető, lelkiismeretes tanárnak bizonyult. Az intézetben külön angolnyelv-tanfolyamot szervezett az önként jelentkezők számára.

1935 és 1947 között a soproni evangélikus líceum rendes tanára volt. A líceum tanári kara és diáksága sikeresen vette fel a küzdelmet a nemzetiszocialista ideológiával szemben. Az „ellenállás” egyik fontos szócsove volt a Csaba József által szerkesztett, Nyugati Őrszem című újság, amely a Márciusi Front és a népi írók, elsősorban Németh László programja mellett állt ki. Veres Péter, Tamási Áron, Móróc Zsigmond, Illyés Gyula, Sinka István, Kodolányi János, Fėja Géza és mások kaptak meghívást a Soproni Fialatok által rendezett irodalmi estekre. A mozgalom emlékkönyvébe Móróc Zsigmond írt előszót „izenetet” 1940-ben.

Hetvenedik születésnapján Csaba József a népi kollégiumok szervezésében végzett munkájáért miniszteri elismerésben részesült.

1947-től 1952-ig, az iskola államosításáig a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanára volt. 1952-ben a Fővárosi Tanács a X. kerületi Leövey Klára Közgazdasági Technikumba helyezte át, a tanév második felében azonban átkerült az I. László Gimnáziumba. 1965-ben meghívást kapott a Nebraskai Egyetemre, Lincolnba (USA). Vendég-professzorként előadás-sorozatot tartott a kelet-európai népek történelméről, kulturális értékeiről, a világban elfoglalt helyükről.

Anyagi megfontolások a gimnáziumi katedra elhagyására készítették; a Malévól ment nyugdíjba, ahol pilótákat oktatott angol nyelvre. Nyugdíjas éveit is aktívan töltötte: fordított, tanított. Szeretett felesége halála után azonban egészségi állapota rohamosan hanyatlani kezdett. Még megérhetett, hogy volt iskolája, a „Fasor” újra evangélikus gimnázium lett, de a soproni líceum újjászületésekor már nem volt közöttünk. 1990. augusztus 5-én halt meg Budapesten.

Részlet ars poeticájából: „Ha dolgunkat elvégeztük, vesszünk a kalapunkat, köszönünk, elmegyünk, és átadjuk helyünket a feltörekvő ifjúságnak. Az élet megy tovább, egy ember eltűnését nem is lehet észrevenni. A hajó után még egy ideig fodrozódik a víz, de ezután sima lesz újra, és a messzeségben eltűnik a hajó. Ki tudja, mit visz magával, mi volt benne, honnan jött, hová megy. Az én sorsom se lehet más, mint annyi sok, előttem elment tanár sorsa.”

■ Összeállította: CSABA PIROSKA

Embertárs-ajánló

Megjelent az *Embertárs* ökumenikus folyóirat *Ökológia és kereszténység* című tematikus különszáma, így tovább bővült a témával foglalkozó, meglehetősen hézagossá magyar nyelvű szakirodalom. A kiadvány társszerkesztője a Védegyelet vallás és ökológia munkacsoportja.

Az impozáns kiadói testület (többek között a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete) által megjelentetett ökumenikus folyóirat az elmúlt években a legkülönbözőbb témákat járta körül a mentálhigiéné, a lelkipozíció és a hitoktatói munka területén: a pedagógiától az élet és halál keresztútjain át a kultúra és lelki egészség kapcsolatáig.

Az ökológiai tematikájú szám úttörőnek mondható a hazai szakirodalomban. A környezeti krízis és az egyházak, a vallás egymáshoz való viszonyának ilyen terjedelemben való bemutatására korábban egyetlen magyar periodika sem vállalkozott. A tematikus szám a kérdéskör néhány klasszikus szövegének első magyar fordítása mellett az elmúlt évek terméséből is tallóz, bemutatva azt a fejlődési pályát, melyet az ökológia az elmúlt évtizedek során bejárta. *John F. Haught Kereszténység és ökológia*, *Jeanne Kay Guelke Jézus helye a keresztény környezeti etika-*

ban, *Patrick Dobel A sáfárság a zsidó-keresztény természetfelfogásban*, valamint *Wendell Berry A jó föld ajándéka* című munkájának fordítása olvasható a kötetben.

Emellett hazai szerzők három értékes tanulmánya is megtalálható: *Varga-B. József* jezsuita szerzetes az ökológikus lelkeségről, *Béres Tamás* evangélikus teológus a környezethez való viszony lehetséges teológiai megalapozásáról, a *Szenes Krisztina – Satori Ágnes* szerzőpáros pedig az állatvédelemről fejtette ki gondolatait. Továbbá interjú olvasható *Jávor Benedekkel*, a Védegyelet vallás és ökológia munkacsoportjának vezetőjével, ezenkívül közli a folyóirat az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat (ECEN) felhívását is az *egyházak hozzájárulása egy fenntartható Európához* címmel. A számot rövid kiadványajánló zárja, amely többek között ismerteti a Védegyeletnek a *Felelősségünk a teremtett világért* című, az ökológiai válsággal foglalkozó egyházi dokumentumok fordításait tartalmazó, 2004-ben megjelent gyűjteményes kötetét.

A folyóirat 750 forintos áron kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (Budapest V. ker., Deák tér 4.) és a Szent Gellért könyvesboltban (Buda-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserépes Csilla

pest V. ker., Kossuth Lajos u. 1.), illetve megrendelhető az *embertars@freestart.hu* címen.

***

Felhívjuk a figyelmet a *Vigilia* című folyóirat előző, márciusi számára is, amely részben ugyancsak az ökológia és kereszténység tematika köré szerveződött. *Benne Bakonyi Gábor* zoológus-ökológusnak, az MTA doktorának *Az önkortozás hiánya és szükséglete* című; *Ónodi Gábor* építész-mérnöknek, a Szent István Egyetem docensének *Globális mintázatok és a tanyák* című; *Vásárhelyi Judit*nak, a Független Ökológiai Központ alapítójának *Táj és ember* című; *Antal Z. Lászlónak*, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanárának *Éghajlatváltozás és társadalmi változás* című, valamint *Jávor Benedeknek* a *Helyünk a teremtett világban – Katolicizmus és ökológia* című írása olvasható. E tanulmányok a *www.vigilia.hu* oldalon is hozzáférhetők.

■ –vö–

Így egyél, hogy jól legyél!

Gyógyító táplálékok és tápláló gyógyszerek címmel tartott előadást *dr. Mester Júlia* orvos-teremtés-gyógyász, a Biovital-Melissa Egészség- és Wellnessközpont orvosa, a *Komplementer Medicina* című szakmai továbbképző folyóirat felelős szerkesztője április elsején, szombaton a Kórházmissziói Szolgálat tavaszi konferenciáján.

Az országos iroda tanácstermében elhangzott előadásból megtudhatták a jelenlévők, hogy a nem megfelelő táplálkozás következtében a szervezetben felép a szabad gyökök károsító hatása. Ez sok betegségben kimutatható: szerepet játszanak a sejtek öregedési folyamataiban, a szívinfarktus, a rákos megbetegedések, bőr- és májbetegségek kialakulásában. Ezért olyan, antioxidánsokban gazdag élelmiszereket kell fogyasztani,

amelyek visszafogják az öregedési folyamatokat és a betegségek kialakulását. Ilyen a sárgarépa, a cékla, a brokkoli, a kelkáposzta... Ezek olyan hatóanyagokat tartalmaznak, amelyek tisztítják a szervezetet, és betegséggel megelőző hatásúak. Javasolt a frissen préselt zöldség- és gyümölcslevek fogyasztása, mert sok ásványi anyag, vitamin található bennük, erősítik az immunrendszert, továbbá betegséggel megelőző, életmeghosszabbító hatásúak.

A doktornő felhívta a figyelmet arra, hogy vigyáznunk kell az állati eredetű élelmiszerek túlzott fogyasztásával, mert salakanyagokkal telítik a vért, és ez gyengeséget, fáradtságot okoz. Fontos a szervezet méregtelenítése, tisztítókurák alkalmazása, a rostban dús ételek fogyasztása, mint például müzli,

alma, káposzta... Melegen ajánlható, hogy mérsékeljük a savképző élelmiszerek fogyasztását (hús, cukor, kávé, alkohol, erős fűszerek és így tovább). Sok főzeléknövényünk alkalmas a méregtelenítésre, az egyik legfontosabb közülük a burgonya. Az előadásban szó volt tápláló gyógyszerekről is, például a fokhagymáról, a vöröshagymáról és a mézről; ezek kiváló gyógyító, immunerősítő, egészségmegőrző hatásúak.

Igen nagy felelősség tehát családunk ellátása, az életmód és az étrend helyes kialakítása. Hozzuk vissza háztartásunkba a népi gyógymód sokféle ajánlóját – érdemes!

Délután fórumbeszélgetéssel és záromeditációval fejeződött be a konferencia. ■ HONTI IRÉN – LUKOVITS ESZTER

Iskolák a határon

A kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakközépiskolában március utolsó napján a burgundi evangélikus egyház és az ober-schützen evangélikus gimnázium képviselőiben érkezett vendégeket fogadtak. A találkozón részt vett *Manfred Koch* szuperintendens, *Gottfried Wurm* igazgató, *Robert Koch*, a gimnázium külföldi kapcsolatokért felelős tanára, valamint a találkozó megszervezésében közvetítő szerepet vállaló *Mesmer Ottó* lelkész. A kapcsolatfelvé-

tel céljából tartott megbeszélést megtisztelte jelenlétével *Ittész János* elnök-püspök. Az iskolát, valamint a kollégiumot *Király Csaba* igazgató és *Koltay Árpád* kollégiumvezető mutatta be. Az öt éve egyházi fenntartású intézményként működő iskolában folyó nevelésről, a kialakított szakasrendről *Kalinszák Balázsné Varga Katalin* iskolalelkész tájékoztatta a vendégeket.

A találkozón részt vevők elismerően nyilatkoztak az intézmény – Haranghyszekőkkel díszített – emlékszóbjáról,

az egyes szakirányok gyakorlati képzését biztosító tárgyi feltételekről: a multimédiás nyelvoktató és informatikai laboratóriumról, a tanórakereső és a tankertről. Az eltérő képzési profil ellenére már most láthatók azok a területek, ahol a két intézmény között jó együttműködés alakítható ki. Ennek pontosabb meghatározását szolgálja a május 22-ére tervezett vizionálógató, majd a két tantestület következő tanévi „megismerkedése”.

■ K. Cs.

BÉRES Az egészséges emberért

Szemünk épségéért

A sötét téli napok után szokatlan a tavaszi verőfény és a sok szín. Mindannyian boldogan szabadulunk ki a lakásból, kirándulunk, és élvezzük a természet tavaszi színpompáját. A szürke hónapok után szinte nem győzzük befogadni a szemünk elé táruló látványt: a fák zöldjét, az égszínkéket és a virágok ezernyi színét. Mindez pedig a szemünk által jut el hozzánk, hiszen az öt érzékszervünk közül a szemünkön keresztül érzékeljük a világ csodáinak nagy részét, és a látásunkkal szerezzük a legtöbb információt.

Azonban a mai világban számtalan olyan dolog van, amely káros hatással lehet szemünkre, látásunkra. Mindannyian hallottunk már az elvékonyodott önzórnétegről és az emiatt kialakult fokozott UV-sugárzásról. Ez a tavaszi hónapokban még elenyésző, de a nyári hónapok közeledtével sajnos egyre jobban fokozódik, és napszemüveg védelme nélkül hosszú távon káros is lehet. Vagy gondoljunk csak bele, hogy hány ember tölti a számítógép képernyője előtt az idejét immár nemcsak a munkahelyén, hanem otthon is. De az is megerősítheti ezt a fontos érzékszervünket, ha például nem megfe-

lő világlátás mellett huzamosabb ideig olvasunk, vagy túl sokat nézzük a tévét. Mindezek a tevékenységek pedig olyan természetesen számunkra, hogy fel sem merül bennünk, hogy akár ártalmasak is lehetnek. Ezért kellene fokozottabban odafigyelni szemünk épségére is.

A Béres Gyógyszergyár Rt. Béres Egészségtár termékcsaládjába tartozó *Szemerő* filmtabletta olyan komplex összetételű készítmény, amely kifejezetten a szem egészségének megőrzéséhez szükséges hatóanyagokat tartalmaz. A lutein és a zeaxantin alapvető fontosságú a szemet érő káros környezeti hatások (pl. UV-sugárzás) elleni védelemhez. A készítmény további aktív hatóanyagai (béta-karotin, C-vitamin, E-vitamin, cink, réz) antioxidáns hatásuk révén késleltetik a szem öregedési folyamatait, amely összefüggésbe hozható a látás romlásával. A *Szemerő* filmtabletta alkalmazása javasolt a szem egészségének megőrzésére, a normális látás fenntartásának elősegítésére, valamint szemfáradtság esetén (pl. számítógépes munkavégzés, hosszan tartó televíziózás, olvasás); illetve a szem sötétséghez való alkalmazkodásának elősegítésére.

Felhívás adománygyűjtésre

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet pénzádománygyűjtő felhívással fordul a lakossághoz, hogy az áradások miatt kitelepítetteknek gyors, illetve a helyzet súlyosbodásával hosszú távú segítséget tudjon nyújtani.

Az adományokat az OTP Bank Rt. **11705008-20464565-ös** számlaszámon, illetve dombornyomósos bankkártyáról interneten, a **www.segelyszervezet.hu** honlap „Hogyan segíthetünk?” oldalán fogadja a szervezet.

HIRDETÉS

MEKA-pályázat

A Magyar Evangélikus Kultúra Alapítvány pályázatot ír ki *Azokról a dolgokról, melyeket az egyház tehetne, de nem tesz; és tesz, de nem kellene tennie* címmel.

Várjuk azokat a pályaműveket, melyek filmklip, jelenet, forgatókönyv, hangjáték, fénykép, grafika, képregény, montázs, prezentáció vagy novella eszközeivel mutatnak rá azokra a pontokra, ahol az alkotók meglátása szerint leginkább változnia kellene a mai magyarországi keresztény egyházak gyakorlatának.

A pályaművek beadási határideje: 2006. május 26.

A pályázat díjai: első díj: 80 000 forint; második díj: 50 000 forint; harmadik díj: 30 000 forint. További információ a <http://mekalutheran.hu> honlapon!

HIRDETÉS

Istennek mindenkivel terve van

Nagyheti evangélizáció lesz április 9. és 13. között a zuglói evangélikus gyülekezet templomában (Budapest XIV., Lőcsei út 32.) *Istennek mindenkivel terve van* címmel. Program:

- április 9. (virágvasárnap), 11 óra: Az egyházzal (Ézs 50,1–9);
- április 10. (hétfő), 18 óra: A fiatall (Jer 1,4–10);
- április 11. (kedd), 18 óra: A nehezen szólóval (2Móz 3,4);
- április 12. (szerda), 18 óra: Az időssel (Lk 1,5–14);
- április 13. (nagycsütörtök), 18 óra: A vallással (Jn 13,1–11).

Igehirdető: *Szeverényi János* országos missziói lelkész. Énekkel szolgál a gyülekezet kis és nagy énekkara, valamint ifjúsága. Tanúságtétellel szolgál *Szabó Géza* Krisztin, *Takács Jenő* Sámuel, *Murarik Györgyné* és *Halász Erika*.

HIRDETÉS

Pályázat tanári állásokra

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanári pályázatot ír ki 2006. augusztus 23-tól történő alkalmazással. Pályázni lehet történelem, földrajz, matematika, fizika, kémia, számítástechnika, magyar, angol, német, francia, spanyol, művészettörténet, testnevelés szakos, egyetemi szintű, lehetőleg kétszakos tanári diplomával, a felsorolt szakok bármilyen párosításával.

A pályázathoz csatolni kell:

- a végzettséget igazoló okiratot (diplomamásolatot),
- erkölcsi bizonyítványt;
- lelkészi ajánlás a pályázat elbírálásánál előnyt jelent.

A pályázatok alapján csak az alkalmazásra elfogadott jelölteket hívjuk be beszélgetésre. A pályázat kiírója a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium, 1071 Budapest, Városligeti fasor 17–21. Tel.: 1/322-4406. A pályázat beadásának határideje: 2006. április 28.

HIRDETÉS

Keresse fel a bibliai események helyszíneit lelkészi vezetésű zárandokútjainkon! Ez évben is több útra hívjuk.

Szentföldi (izraeli) látogatás: Jézus nyomában május 4–11. és szeptember 7–14. között (Jeruzsálem, Betlehem, Názáret, Kapernaum, a boldogmondások hegye, Genezáreti-tó, Tibériás, Holt-tenger stb.). Részvételi díj: 236 000 Ft.

Érdeklődéstől függően szervezés alatt:

- október 2–9. között az őskeresztény ökumenikus zsinatok városainak felkérésére Törökországban (Isztambul, Rodostó, Trója, Izmir stb.). Részvételi díj: körülbelül 245 000 Ft.
- szeptember 20–27. között egyiptomi út (Kairó, gízai piramisok, Asszuán, Luxor, Királyok völgye, Alexandria stb.). Részvételi díj: körülbelül 245 000 Ft.
- Az árak magukban foglalnak minden költséget (négycsillagos szálloda félpanzióval, repülőjegy, illetékek, a helyi közlekedés, belépőjegyek, magyar nyelvű szakértő idegenvezetés).

Tájékoztató levélben vagy telefonon: Ökumenikus Tanulmányi Központ, 1114 Budapest, Bocskai út 15. Tel./fax: 1/466-4790, mobil: 70/508-7624.

Elhunyt dr. Béres József

► A Béres család és a Béres Csoport fájdalommal tudatja, hogy 2006. március 26-án délelőtt rövid betegség után Budapesten elhunyt *dr. Béres József* Széchenyi-díjas kutató, a Béres Csepp megalkotója.

„Soha egyetlen embertársam életéről nem akartam, nem akarok és nem is tudnék lemondani. Más a dolgom a világban” – üzenete egész életével és munkásságával dr. Béres József.

A kutató 1920. február 7-én született a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Záhonyban. 1968-ban doktorált általános élettanból és agrobiokémiából, majd 1972-ben hosszas kutatómunka eredményeképpen megalkotta a nyomelemeket komplex formában tartalmazó humángyógyászati készítményt, a későbbi Béres Cseppet. A Béres Cseppet megalapozó tudományos eredményei az 1960-as és 1970-es években korát jóval megelőzték, ezért újszerű meglátásait elismerően fogadta. A Béres Csepp végül forgalomba került, majd 2000-ben hivatalosan is gyógyszerre nyilvánították, és 2002-ben a tudóst a legmagasabb hazai tudományos elismeréssel, a Széchenyi-díjjal tüntették ki. Tudományos munkásságáért, küzdelmes életéért közmegebecsülés és tisztelet övezte hazánkban és az egész világon; alakja már életében legendává vált.

Az utóbbi években dr. Béres József a nevét viselő vállalatcsoport vezetőjeként és a Béres Alapítvány tiszteletbeli elnökéként visszavonultan élt Kisvárdán.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Kántorképző Intézet téli tanfolyamának vizsgáját április 8-án 10 órai kezdettel tartjuk a főt Mandák Otthonban (2151 Fót, Berda J. u. 3.). Szeretettel hívjuk a vizsgázók hozzátartozóit, gyülekezeteik küldöttségét és a kántorképzés ügye iránt érdeklődőket közös hálaadó alkalmunkra.

Megválasztott, illetve újraválasztott presbiterok és gyülekezeti tisztségviselők részére gyülekezeti szolgálatra való felkészítő előadást és beszélgetést szervez a Tordas-Gyúrói Társult Evangélikus Egyházközség elnöksége a gyúrói templomban április 8-án, szombaton 18 órai kezdettel. Téma: *Szolgálat Krisztusban*. Előadó: *Bencze András*, a Fejér-Komáromi Egyházmegye esperese. Mindenkit szeretettel várunk erre az alkalomra.

A Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség április 9-én, virágvasárnap ünnepi új temploma felszentelésének ötödik évfordulóját. A délelőtti 10 órakor kezdődő ünnepi istentisztelet szolgálatát *D. Székely Imre* nyugalmazott püspök végzi.

A *Farkasréti ökumenikus esték* keretében a XI., Németvölgyi út 138. szám alatti evangélikus-református templomban április 10-én, hétfőn 18.30-kor *Sánta Iboyla* református lelkész tart előadást *Igazságosság és irgalom Isten üdvtervében* címmel.

Lamentációs istentiszteletet tartunk április 12-én, szerdán 19.30-tól a ferencvárosi evangélikus gyülekezetben. Az alkalom helye a IX. kerületi, Gát utcai katolikus templom. Mindenkit szeretettel várunk.

Következő – húsvéti – lapszámunk 16 oldalon jelenik meg.

HIRDETÉS

János-passió

A Deák téri evangélikus templomban április 9-én, virágvasárnap és április 15-én, nagyszombaton 18 órakor *Johann Sebastian Bach János-passióját* hallgathatják meg az érdeklődők. Közreműködnek: *Béres Judit* – szoprán (9-én); *Zádori Mária* – szoprán (15-én); *Schöck Atala* – alt; *Marosvári Péter* – tenor (9-én); *Timothy Bentsch* – tenor (15-én); *Moldvay József* – basszus; *Berczelly István* – basszus (Jézus); *Dobozay Borbála* – csembaló; *Trajtler Gábor* – orgona, valamint a *Weiner-Szász Kamaraszimfonikusok* és a *Lutheránia* énekkar, vezényel: *Kamp Salamon*.

Igét hirdet *Gáncs Péter* (9-én) és *Cselovsky Ferenc* (15-én).

HIRDETÉS

A Mevisz-Bárka táborosai (mozgásérült és segítő fiatalok) teológushallgatókkal közösen idén immár negyedik alkalommal valósítják meg passiókörútjukat. Az előadások időpontjai és helyszínei:

- április 9., virágvasárnap: Szekszárd, evangélikus templom, 17 óra;
- április 10., hétfő: Egyházaskóvár, evangélikus templom, 17 óra;
- április 11., kedd: Kismányok, evangélikus templom, 16 óra;
- április 12., szerda: Bonyhád, sportpálya és sportszarnok, 12.30 és 18 óra;
- április 13., nagycsütörtök: Gyöngyös, evangélikus templom, 18 óra;
- április 14., nagypéntek: Budapest-Deák téri evangélikus templom, 18 óra.

A szervező és megvalósító csapat sok szeretettel hív és vár mindenkit erre a nem egészen mindennapi, de nagyon is szívből jövő szolgálatra, alkalomra!

HIRDETÉS

A Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ akciósi pihenési lehetőséget kínál április 10-től 20-ig teljes ellátással napi 2100 Ft-os áron. Jelentkezni lehet a következő címen: 8253 Révfülpö, Füredi út 1., telefon: 87/464-107.

HIRDETÉS

A Magyar Bibliatársulat Alapítvány (adószáma: 19700739-2-43) Isten iránti hálaadással tudatja, hogy a javára 2005-ben folyósított, a 2004. évi személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásából származó 181 401 Ft összegből „menekültmissziós alap” létrehozását támogatja Bibliái adományozásával. Az alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik mindezt lehetővé tették felajánlásukkal. Kérjük, 1%-os felajánlásukkal továbbra is támogassák a bibliatársulat munkáját.

HIRDETÉS

A héten a következő gyülekezeteikért imádkozunk: Szarvas-Ótemplom (vasárnap), Budapest-Cinkota (hétfő), Tolnanémedi (kedd), Lébény (szerda), Siófok (csütörtök), Vönöck (péntek), Balf (szombat).

A Lutheránus Megújulás által szervezett imamozgalmak

APRÓHIRDETÉS

1945 előtti könyveket, könyvtárat vásárolnánk. Tel.: 1/340-8016.

Egyházi textilké műhelye, Győr. Lutherkabátok, barettek, stóliák, oltárterítők stb. készítése. Telefon: 20/947-6248, internet: www.raabmarkitextil.atw.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Amikor az ünnepre érkező nagy sokaság meghallotta, hogy Jézus Jeruzsálembé jön, palmaágakat fogtak, kivonultak a fogadására, és így kiáltottak: „Hozzána! Áldott, aki az Úr nevében jön, az Izrael Királya!” Jn 12,12–13 (Zsolt 146,7; Jn 12,12–19; Jn 2,5–11; Zsolt 56) Belénk nevelődött, hogy bizonyos tartózkodással hallgassuk ezt az önfeléd ujjongást. Nem vesszük komolyan, mert a himnusz dallamába belehalljuk a halálos ítéletet követelő ordítózását. Pedig nem sorsszerűen tartozik össze a kettő. Szabaduljunk fel fanyalgó tartózkodásunkból! Minden okunk megvan rá, hogy a hálaadás örömevel köszöntsük Krisztust, aki szavában és szentségében „csodálatosan tér be övéhez”.

Hétfő

Kijött Jézus az épület elé, rajta volt a töviskorona és a bíborruha. Pilátus így szól hozzájuk: „Íme, az ember!” Jn 19,5 (Zsolt 16,8; Róm 5,6–11; Jn 18,1–11) Senki emberfia ki nem derítheti, hogy Pilátus mit akart kimondani vagy elrejteti ezzel a rettenetes bemutatással. Ember még az, akit már összetörtek, akibe mindenki beletörölheti a lábát, akire bármit lehet mondani, és akivel bármit meg lehet tenni? A tövist nem az ő vétke miatt teremtette a föld, a vörös katonaköpenyt olyan vállakra dobták, amelyeket erőszak sohasem terhelhet. Összetört emberképzünk ő. Ne fordítsuk el tőle a tekintetünket: emberségünk gyógyulása is ebben az Emberben rejtezik.

Kedd

Keressétek az Urat, amíg megtalálható! Hívjátok segítségül, amíg közel van! Ézs 55,6 (Jn 15,7; Jób 38,1–11; 42,1–6; Jn 18,12–27) Sohasem lesz statisztikánk arról, hogy mikor, miként és hányan találtak Krisztusra. Ez a titok szétrobbant minden lajstromot. Egy azonban biztos: mi az utolsó lehetőségünk idejéig éljük „ezekben a végső időkben” (Zsid 1,2). Szava az egyházára bízott evangéliumban ér el hozzánk, közelsége szent asztala vendégségében élhető meg. Ő közel van. Közelíteni akarunk-e hozzá, vagy tiszteletlen távolságot tartunk tőle?

Szerda

Jézus Krisztus mondja: „Ha tehát megmostam a ti lábatokat, én, az Úr és a Mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát.” Jn 13,14 (Zsolt 51,20; Ézs 26,20–21; Jn 18,28–40) Jézusnak ez a parancsa már a következők szummázása. Akkor értjük igazán, ha engedjük egymásra vetülni az utolsó vacsora – az első úrvacsora – asztala abroszájának és a törülközőkendőnek a fehérségét, a kehely és a lábmosó edény képét. Nem bízza ránk a kiértékelést, mert tudja, hogy mi szívesebben bálnánk előre mosott lábakkal. Pedig ő sem „jóvátett” bűnököt bocsát meg.

Csütörtök

Ki hitte volna el, amit hallottunk, ki előtt volt nyilvánvaló az Úr hatalma? Ézs 53,1 (Jn 6,29; Jn 13,1–15/34–35; 1Kor 11,23–26; Jn 19,1–16a) Jelen időben kell imádkoznunk a próféta múlt időt, amikor megváltásunk titkát ünnepeljük. A legragyogóbb úrvacsoránál sem tudja megmagyarázni a csoda titkát, és nem teheti fölöslegessé, hogy térden közelítsük őt, aki egykor emberségünkbe alázkodott, most pedig kenyér és bor színében ajándékozza magát nekünk. Ki hihetné ezt, ha nem ő maga ígéri? „Szám, kezem, látásom benned fennakad, / Bizton hitem mégis hallásból fakad. / Hiszem mind, amit szől Istennek Fia, / Nincs igazabb, mint az Igazság szava.” (Aquinói Szent Tamás: *Adoro Te...* – Sík Sándor fordítása)

Péntek

Jézus így válaszolt Pilátusnak: „Semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adott volna nekem.” Jn 19,11 (Préd 12,13; Jn 19,16b–30; 2Kor 5,14b–18/19–21; Zsolt 22) Jézus kiszolgáltatóként áll Pilátus előtt. A kereszten is így függ. Mégsem a sors és az érdekek játékszere: belesimul az Atya akaratába, és még Pilátust is az Atya kezében látja. Az egyik ősi eukharisztikus ima nem ok nélkül meri mondani a megszokott helyett: „...mielőtt önként átadta magát a szenvedésre...” Jézusból nem a körülmények kényszerítették ki az áldozatot, hanem ő maga adta magát áldozatul. Joggal mondja Luther, hogy rosszul szemléli az ember Jézus kínsvendését, ha közben a zsidókra vagy Pilátusra lesz dühös. „Oka annak én vagyok, / Én és tenger vétkem, / Kínjaid ezért nagyok. / Céldod üdvösségem.” (EÉ 204,3)

Szombat

Ki hasonlítható Istenünkhöz, az Úrhoz, aki a magasban lakik, és a mélybe néz, az égre is, a földre is? Zsolt 113,5–6 (Mt 27,54; Hós 5,15–6,3; Jn 19,31–42) Nagyszombaton a „mély” nem egyszerűen a magas ellenéte, hanem a sír, a halál mélye. Jézus a sírban nyugodott. Mindenki vesztegelt, mert az ünnep kényszerű nyugalmat parancsolt. De az Atya nézte a Fiút, és áldozatába belefoglalta mindazokat is, akik Krisztus előtt vagy után benne reménykedve mentek és mennek el innen. Ezért merünk mi is a „mélybe” nézni és meghalni.

■ FEHÉR KÁROLY

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 9-től április 16-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>10.00 / mtv és m2 Virágvasárnapi evangélikus istentisztelet közvetítése Sopronból Igét hirdet Ittész János elnök-püspök. (60')</p> <p>11.25 / m2 Evangélikus ifjúsági műsor Teológusok beszélgetnek Johann Gyula lelkész vezetésével. (ism.) (10')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>16.04 / Kossuth rádió Móricz Zsigmond és a rádió (56')</p> <p>18.00 / PAX Más fényben a házasságról (ismeretterjesztő sorozat) 7. rész (53')</p> <p>22.00 / Petőfi rádió Arcok, emlékek „Lélektől lélekig...” (60')</p>	<p>11.30 / Bartók rádió Haydn: A Megváltó utolsó hét szava a keresztfán (30')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház féléórása interjúkkal, missziói percekkel és lelki útvalóval jelentkezik.</p> <p>14.45 / Hallmark Noé bárkája (amerikai film, 1999) 1–2. rész</p> <p>18.00 / PAX Más fényben a házasságról (ismeretterjesztő sorozat) 8. rész (60')</p> <p>19.35 / PAX 1000 kilométer egyháztörténelmi utakon kerekpárral 1. rész: A protestantizmus terjedése Magyarországon (ZMC – 27')</p>	<p>8.30 / Duna Tv Isten kezében Kiss Antal református lelkész portréja (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház féléórása</p> <p>14.00 / Duna Tv Márai-nap a Duna Televízióban Emlékezés Márai Sándorra (20')</p> <p>20.35 / Petőfi rádió Rongyszőnyeg Weöres Sándor dalai, epigrammái, ütempróbái, vázlatai, töredékei és beszélgetései (20')</p> <p>21.00 / PAX Egyház és állam 1. rész: Siker vagy csőd? (40')</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió „Tebened bízunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása</p> <p>15.40 / Bartók rádió Hitélet és történelem Nagypénteki Jézus-örzés Csíkszentmihályon (20')</p> <p>16.05 / mtv Bölcsesség és tanító zsolttárok (15')</p> <p>16.20 / mtv Evangélikus ifjúsági műsor Teológusok beszélgetnek dr. Varga Gyöngyi lelkész vezetésével. (10')</p> <p>21.00 / m2 Századfordító magyarok Pilinszky János (1921–1981) (60')</p> <p>22.00 / Civil rádió Evangélikus félóra Lackner Eszter vezetésével (30')</p>

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>9.35 / Bartók rádió Mozart: g-moll zongoránegyes K. 478. (25')</p> <p>10.00 / Duna Tv Élő egyház (26') (ism.)</p> <p>15.00 / PAX Nagytarcsa (ZMC – 26')</p> <p>16.25 / PAX Jubál 2004 2. és 3. rész: Morgen Funk / Large Room (ZMC – 34')</p> <p>19.30 / PAX 1000 kilométer egyháztörténelmi utakon kerekpárral 4. rész: Evangélium a rónaságban (ZMC – 18')</p> <p>21.00 / PAX Egyház és állam 2. rész: A rendszerváltás (40')</p> <p>21.28 / Bartók rádió Dallamok nagybőjt idejére (32')</p>	<p>10.00 / mtv és m2 Nagypénteki református istentisztelet közvetítése Vácra. Igét hirdet Fónagy Miklós esperes. (60')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból. Igét hirdet dr. Bölcskei Gusztáv püspök, a zsinat lelkészi elnöke. (56')</p> <p>15.00 / mtv A gyermek, akit Jézusnak hívtak – A titok (olasz film, 1997) (97')</p> <p>16.25 / PAX Jubál 2004 4. és 5. rész: Lumen Christi / Ászáf (ZMC – 41')</p> <p>21.10 / tv2 A passió (amerikai film, 2004) (121')</p>	<p>6.03 / Petőfi rádió Pax rádió Egyszemélyes irgalmas rend Pécssett (27')</p> <p>10.10 / Duna Tv Az ikonok világa 1. rész: A kezdetek (30')</p> <p>11.05 / Petőfi rádió Jó karból, erős gyökérből A családról Jelenits István asztaltársaságában IV/4. rész: Család, rokonok, barátok</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében A katekumének (26')</p> <p>15.10 / Petőfi rádió Ökumenikus húsvét (50')</p> <p>20.20 / mtv Ben Hur (amerikai film, 1959) (105'+104')</p>	<p>23.30 / tv2 Jézus Krisztus szupersztár (amerikai zenés film, 1973) (100')</p> <p>5.25 / mtv A Hajnali gondolatok mai adásában Menyessé Uram Zsuzsanna lelkész hallhatjuk.</p> <p>13.05 / Kossuth rádió Névjegy. Pálhegyi Ferenc pszichológus (50')</p> <p>15.00 / mtv Örömhír. Az evangélikus egyház húsvéti műsora (30')</p>

mtv Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban
Április 9-én, virágvasárnap 10 órai kezdettel Sopronból közvetíti a Magyar Televízió mindkét csatornáján az evangélikus istentiszteletet. Igét hirdet Ittész János elnök-püspök.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
 EvÉlet on-line: www.evelet.hu
 Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobszoni Sándor (sander.dobszoni@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvElet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarok (hako@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio Occumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Koháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2145 Ft, fél évre 4290 Ft, egy évre 8580 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (116 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokkal tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetesek@evelet.hu címre várjuk.